Dzisiaj 24 strony Cena 20 groszy.

Gazeta Bydgoska

ABONAMENT

w Bydgoszczy w ekspedycji i agenturach wraz z dodatkiem „Wiadomości Gospodarcze" Izby Przemysłowo Handlowej wynosi **kwartalnie 6,00 zł**, na pocztach **przez listowego w dom 7,08 zł. — Miesięcznie 2,00 zł**, na pocztach przy okienku **2,26 zł**, z odnoszeniem do domu przez listowego w agenturach prowincjonalnych **miesięcznie 2,36 zł**, z **odnoszeniem do domu przez roznosicieli 2,30**. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie strajków lub tp., wydawnictwo **nie odpowiada za dostarczenie pisma**, a prenumeratorzy **nie mają prawa** do odszkodowania Godziny przyjęć od godziny 12—14

P. K. O. Poznań 203644

OGŁOSZENIA

20 groszy wiersz milim., szerokości 45 milim., na stronie 6 łam. Reklamy milimetr na stronie 3-łamowej szerokości 90 milim. **50 groszy**, w tekście na drugiej stronie lub w dalszym tekście **75 groszy**, na pierwszej stronie **zł 1,—**. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe **20 groszy**, każde dalsze **10 groszy**, dla poszukujących pracy 20 procent zniżki. Przy częstem powtarzaniu udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. Ogłoszenia zagraniczne 100 procent nadwyżki. Skrzynka pocztowa nr. 54.

Rękopisów niezamówionych Redakcja nie zwraca

P. K. O. Poznań 203644

Adres Redakcji i Administracji: Bydgoszcz, Jagiellońska 10.

Nakładem i czcionkami Drukarni Narodowej T. A. w Bydgoszczy.

Telefony: Redakcji 304 i 1044. — Administracji 352.

№ 252. Bydgoszcz, niedziela, dnia 31 października 1926 Rok V.

Krzyżackie średniowiecze w dzisiejszych Niemczech.

Berlin, w październiku.

Na pograniczu polsko-niemieckiem dokonano w latach 1922/23 całej masy mordów skrytobójczych na tle politycznem. Sprawą tą od dłuższego czasu zajmuje się niemiecka opinja publiczna, nieraz były poruszane te sprawy w parlamencie niemieckim i sejmie pruskim, a obecnie znalazły swój oddźwięk w sądzie okręgowym w Landsbergu nad Wartą. Mianowicie rozpisano trzy rozprawy o skrytobójcze morderstwo: przeciwko porucznikowi Jankemu, przeciwko szofer. Kowalewskiemu oraz przeciwko jedenastu siepaczom z feldweblem Schulzem i Klapprothem na czele. Wszyscy oskarżeni należeli do tak zwanej „Czarnej Reichswehry", a zamordowani byli posądzeni o szpiegostwo komunistyczne, uprawiane w łonie tego tajnego związku wojskowego.

Rozprawa sądowa jest o tyle charakterystyczna, że nareszcie z mroku tajemnicy wyszły te sprawki na światło dzienne i potwierdziły całą grozę stosunków, jakie panują w dzisiejszej „republikańskiej" armji niemieckiej i w tajnych związkach wojskowych, które ministerstwo obrony krajowej wspierało. Sąd w Landsbergu i w tym wypadku jednak — aczkolwiek mimo protestu przedstawicieli wojska dopuścił do jawnej rozprawy — to na każdą z tych trzech spraw wyznaczył zaledwo jeden dzień i dlatego pierwsza sprawa przeciwko porucznikowi Jankemu musiała być odroczona, celem wezwania nowych świadków i przeprowadzenia dalszych badań. Dwie tylko zostały należycie oświetlone, a w jednej z nich przeciwko Kowalewskiemu zapadł już wyrok. Charakterystycznym jest dalej, że główni sprawcy zdołali zbiec, a rozprawa toczy się tylko przeciwko pionkom, którzy byli wykonawcami rozkazów wyższej tajnej władzy.

Szczegóły, które wyszły na jaw w czasie rozprawy sądowej w Landsbergu przypominają żywo stosunki opisane przez Sienkiewicza w „Krzyżakach". Czytając te opisy wszystkich nas przejmował dreszcz grozy; pytaliśmy: Czy to możliwe? Dziś fakty te znajdują nowe potwierdzenie w rozprawie sądowej w XX stuleciu. Rzeczą znamienną jest, że tajne organizacje wojskowe rozwijały swą działalność na ziemiach graniczących z Polską, że chodziło o zapobieżenie niebezpieczeństwa, rzekomo grożącemu Niemcom ze strony Polski — jak się wyrażali oskarżeni w swej obronie. Przyczyną powstania tych organizacyj i ich zbrodniczej działalności była obawa przed Polakami i dlatego stosowano iści krzyżackie metody w stosunku do wszystkich podejrzanych o zdradę.

Jak się przedstawiał wypadek z zamordowaniem Brauer'a, członka czarnej Reichswehry, posądzonego o zdradę i szpiegostwo? Wezwano go telegraficznie z Frankfurtu n. M., dwaj współtowarzysze wsadzają go do auta, po drodze odbywa się suta libacja na koszt feldwebla, kierującego całą tą sprawą — a potem w czasie dalszej jazdy skrytobójczo dwoma strzałami rewolwerowymi, oddanymi z tyłu, zamordowano niczego złego nie przeczuwającego towarzysza. Trup zamordowanego „szpiega" zawinięto w worek, obciążono żelazem i wrzucono do wody. Przed sądem staje jako współwinowajca i wspólnik zbrodni szofer Kowalewski, którego feldwebel Faulbusch odkomenderował do tej rozbojniczej jazdy. Faulbusch grał na uczuciach patrjotycznych młodego chłopca, który należał do organizacji, wskazywał na to, że podejrzany Brauer jest „psem — Schweinehund", którego trzeba zgładzić z tego świata, którego trzeba utopić. I dokonał swego planu, a gdy sprawa się wydała uciekł do Guatemali. Ten, który dał się wciągnąć do tej „roboty", nie wiedząc co się naprawdę święci staje przed sądem i został skazany na 6 lat więzienia.

Według tej samej recepty zamordowano Groschke'go. Podejrzewano go także o zdradę „Czarnej Reichswehry". Najpierw zaaresztowano go i w areszcie przy pomocy kolb, bykowców i kastetów starano się z niego wydobyć przyznanie się do winy. Na pół żywego przesłuchiwały „władze" pod przewodnictwem porucznika Schulza i por. Schwenka, a gdy to wszystko nie pomogło, postanowiono najpierw otruć obwinionego. Niechcąc jednak pozostawiać śladów po sobie, uchwaliła „rada", że feldwebel Schulz, Büsching i Klapproth wywiozą podejrzanego kolegę na fort i tam go zamordują. Władze wojskowe dostarczyły auta i w nocy wywieziono Boga ducha winnego Groschke'go i zastrzelono go skrytobójczo w czasie jazdy, a trupa zakopano w fosie.

Charakterystycznem jest, że gdy rodzina zamordowanych, przejęta strachem z powodu zniknięcia swoich najbliższych, zwróciła się do władz wojskowych z prośbą o okazanie pomocy w odszukaniu ich, spotkała się z najperfidniejszem postępowaniem przełożonych oficerów. Zrazu tłomaczyli pp. leutnanci i oberleutnanci, że o całem zajściu nic nie wiedzą, potem starano się zwalić winę na bandy cyganów, rzekomo grasujących w tej okolicy, a wreszcie brutalnem postępowaniem starali się o to, ażeby rodzinie wogóle odechciało się dalszych poszukiwań.

Słuchając rozprawy sądowej mimowoli człowiek przenosi się myślą do średniowiecza na nasze ziemie polskie i ze zgrozą odtwarza sobie to straszne położenie ludności słowiańskiej pod rządami władz krzyżackich. Nasuwały się myśli, czy przedstawione w powieściach metody krzyżackie nie są jeszcze za słabe, jeżeli się weźmie pod uwagę, że jesteśmy na rozprawie sądowej w XX stuleciu i to w „demokratycznych", „republikańskich", „postępowych" Niemczech.

W. R.

Fantazje p. Piłsudskiego.

Czyżby nowy konflikt z Sejmem? Rząd Piłsudskiego chce, by Sejm wysłuchał dekretu o otwarciu sesji, stojąc. Jest to sposób, w jaki słuchają parlamenty mów tronowych w państwach monarchistycznych.

Warszawa, 30. 10. (tel. wł.) W związku z odczytaniem orędzia Pana Prezydenta o otwarciu sesji sejmowej, powstała kwestja, jak się Sejm ma zachować w chwili, gdy orędzie to będzie odczytywane. Już wczoraj, na konferencji z marszałkiem Ratajem premjer Piłsudski wspomniał mimochodem, iż — zdaniem rządu — posłowie w tym momencie powinni powstać z miejsc, a to w celu podkreślenia szacunku dla głowy państwa.

Jedno z pism porannych, zbliżone do rządu, wystąpiło dziś z artykułem, w którym całą tę formalną sprawę wysoce przejaskrawia, sugerując, iż istnieje konflikt pomiędzy Sejmem a rządem co do ceremonjału, związanego z odczytaniem orędzia.

Uczyniło to na terenie Sejmu sprawę tę wysoce aktualną. Kluby lewicowe P. P. S. i Stronnictwo chłopskie zabrały już nawet głos w tej sprawie. Klub P. P. S., opierając się na analogjach angielskich i niemieckich, oświadcza, że gotowa jest w przypadku, gdyby Prezydent osobiście zaszczycił swą obecnością Sejm, powstać z miejsc w momencie, gdy wejdzie na salę, ale nie uważa za właściwe powstawać podczas odczytywania dekretu, gdyż w takim razie każdy inny dekret Prezydenta musiałby być w ten sposób przez izbę przyjmowany do wiadomości.

W tej sytuacji powstała pogłoska, że aby przeciąć dyskusję, Prezydent Rzeczypospolitej przybędzie do Sejmu osobiście, aby odczytać orędzie. Jest to tylko pogłoska, gdyż proceder otwarcia sesji został poprzednio inaczej ustalony.

Na pięć minut przed otwarciem posiedzenia pan premjer Piłsudski miał wręczyć orędzie panu marszałkowi Sejmu, który miał je podać do wiadomości izby. Brak precedensów w sprawie otwierania sesji stwarza jeszcze inną kwestję. Pan marszałek Sejmu, nie mając dotychczas orędzia Prezydenta, uważa, iż nie jest w prawie zwoływać posiedzenia sejmowego.

W sprawie tej marszałek Rataj zwołał dziś na godzinę 10 przed południem konwent senjorów.

Warszawa, 30. 10. (A. W.) W związku z kolportowanemi przez pewne koła projektami wysłuchania dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej, otwierającego sesję sejmową stojąc, w Sejmie panuje wielkie, powszechne niezadowolenie. W kołach parlamentarnych mówią, że większość posłów tak na prawicy, jak i na lewicy zdecydowana jest w żadnym wypadku nie zastosować się do życzenia rządu i w czasie odczytania dekretu będzie siedziała. W związku z tem szerzone są pogłoski, iż rząd dążyć będzie do wywołania przesilenia na stanowisku marszałka Sejmu, ze względu na niechęć marszałka Sejmu Rataja do popierania życzenia rządu.

Nadużycia w marynarce.

Szesnasty dzień.

Warszawa, 30. 10. (Tel. wł.) Przez cały niemal dzień wczorajszy sąd przesłuchiwał kpt. Jóźwikiewicza, pełniącego obecnie funkcje Bartoszewicza, oraz kom. Panasiewicza przy drzwiach zamkniętych.

Zeznania tych świadków dotyczą jakości materjału wojennego, posiadanego przez marynarkę wojenną.

Rocznica marszu na Rzym.

Uroczystości faszystowskie.

Rzym, 29. 10. (PAT. Stefani.) Wczoraj w czwartą rocznicę marszu na Rzym miasto było bogato udekorowane. W Colloseum i na przyległych placach zebrało się kilkanaście tysięcy czarnych koszul. Mussolini w towarzystwie członków rządu oraz przedstawicieli władz cywilnych i wojskowych i głównych przywódców faszystowskich przybył do Colloseum o g. 11,15 przed południem, poczem zajął miejsce na trybunie. Przybycie szefa rządu powitano niemilknącemi okrzykami na jego cześć. Mussolini zabrał głos, mówiąc m. in., iż widzi w młodzieży armję przyszłości. Ciężkie obowiązki oczekują nowe pokolenia. gdyż w warsztacie faszystowskim pracować trzeba w chwale. Dla tych wszystkich, którzy znajdują się zarówno u schyłku ,jak i na progu życia, dla ludzi pracy umysłowej i fizycznej, dla żołnierzy i chłopów, dla tych wszystkich, którzy przyczyniają się do stworzenia wielkich Włoch. Przemówienie przyjęte było przez zebranych owacyjnie. Premjer odjechał z Colloseum do pałacu Chigi. W oczekiwaniu na przybycie Mussoliniego zgromadziły się na placu przed pałacem oraz okolicy zastępy legjonistów, milicji oraz faszystów z Rzymu i prowincji. Gdy przybył Mussolini, rozległy się niemilknące okrzyki na jego cześć. Tłum domagał się ukazania szefa rządu. Mussolini wyszedł na balkon i wygłosił przemówienie, w którem zaznaczył m. in.: Gdy faszyzm doszedł do władzy, różni historycy i politycy, badający życie społeczne, twierdzili, iż faszyzm jest efemerydą. Obecnie — mówił Mussolini — jesteśmy od lat 4 w pełni naszej działalności. Nigdy bardziej, niż dzisiaj nie czujemy się silniejszymi, młodszymi i bardziej zdecydowanymi. Rozkaz mój brzmi: trwać.

Wszędzie żydy...

Polskie placówki zagraniczne aż roją się od żydów-urzędników ukrywających się pod polskiemi nazwiskami.

„Wywiad Codzienny“ pisze:

Jak dawniej każdy szlachcic miał swego żydka pachciarza-faktora, tak teraz prawie każde nasze poselstwo, konsult czy przedstawicielstwo ma swego żydka, a nieraz po kilka nawet. Są oni na stanowiskach bardzo różnych, począwszy od samego posła a skończywszy na skromnym urzędniku czy maszynistce. Z zasady najwięcej ich jest w biurach prasowych poszczególnych poselstw, to też prasa zagraniczna roi się od napastliwych na Polskę artykułów. Tak to nasi prasowi przedstawiciele dbają o dobre imię Państwa. Na napaści, fałsze, na wszelkie instytucje się nie reaguje, dowolnie pisze się o ucisku żydów, mniejszości narodowych, o „białym terrorze“ w więzieniach itd.

O tem, że żydzi posiadają w swoich rękach handel „czarny“ nie pisze się.

Aby mniej raziła ich wielka ilość na naszych placówkach zagranicą — przybierają oni sobie nazwiska polskie. W Polsce o to tak łatwo.

W Londynie po usunięciu urzędnika-Polaka Czarnowskiego przyjęto żyda Bauera, który przybrał takież same nazwisko — Czarnowski. W tymże poselstwie żyd Lichtenstein zwie się dr. Janicki, gdzieindziej Stern ukrywa się pod nazwiskiem Gwiazdowski itd. itd.

W swoim czasie radcą handlowym w Atenach był żyd-litwak (bardzo źle mówiący po polsku). Ukrywał się on pod ładnym nazwiskiem Karnicki. Jako radca poselstwa posiadał paszport polski dyplomatyczny dzięki czemu bardzo wygodnie poruszał się po Grecji poczem udał się do Turcji, gdzie zbierał różne dane statystyczne, uplanował bowiem sobie zostać konsulem w Smyrnie.

W Berlinie odgrywał w swoim czasię główną rolę w poselstwie polskim p. Littauer, jako szef biura prasowego. Tamtejsza kolonja polska z własnych ofiar wydawała wydawnictwo „Dziennik Berliński“ we własnej drukarni. Oddała to wszystko p. Littauerowi. Gospodarował ci on w tym polskim majątku jak słońce w dnie wiosenne nad lodem, jednocześnie bawił się w gronie wesołych dziewic jak się później okazało — agentek bolszewickich. Gdy zabawa ta stała się zbyt huczną odwołano tego syna marnotrawnego do Warszawy.

Był w swoim czasie w konsulacie polskim w Konstantynopolu urzędnik żyd p. Kingsland, dzięki któremu za pewną ustaloną cenę ludzie różnych narodowości mogli otrzymać polskie paszporty.

Trup na weselu.

Nieproszonego gościa biesiadnicy weselni w bestjalski sposób zamordowali. Głowę zamordowanego rozbito na miazgę. Biesiadnicy z wesela powędrowali do kryminału.

W mieszkaniu jednego z gospodarzy wsi Głuchów pod Łodzią odbywało się sute weselisko Jana Owczarka z Marjanną Bugajówną. Około północy, kiedy humory kmiotków, raczących się obficie alkoholem, zaróżowiły się odpowiednio, do izby weselnej wszedł Derendarz, znany w całej okolicy awanturnik, karany sądownie za zadanie sąsiadowi ciężkich uszkodzeń cielesnych. Nieproszonego gościa bezceremonjalnie wyrzucono za drzwi. Intruz nie zrażony niepowodzeniem, wszedł powtórnie około godziny 4 nad ranem, a kiedy panna młoda chciała skłonić go do opuszczenia weselnej izby, awanturnik zelżył ją słownie i obraził.

W obronie młodej oblubienicy stanęli wszyscy uczestnicy wesela i szamocącego się Derendarza wciągnęli do sąsiadującej z mieszkaniem kuchni. Tam jeden z gości schwyconą motyką rozbił Derendarzowi czaszkę. Krwią zbroczony runął on na ziemię w przedśmiertnych drgawkach, a wówczas mściwi chłopi obcasami ciężko okutych butów i kijami roznieśli mu doszczętnie głowę, przedstawiającą przy śledztwie bezkształtną masę. Po dokonanem morderstwie wesele przerwano, a uczestnicy jego pouciekali do domów. — Przybyła na miejsce krwawego weseliska policja zastała pustą zupełnie chatę ze stołami pełnemi mięsiwa i wódki. W kuchni w kałuży zastygłej krwi leżał zniekształcony trup Derendarza.

Przeprowadzone przez komendanta policji powiatowej dochodzenie wstępne, przyczyniło się do aresztowania zabójców Derendarza w liczbie siedmiu, pomiędzy któremi znalazł się również pan młody.

Wszystkich współuczestników mordu osadzono w więzieniu śledczem w Łodzi. Trupa ohydnie zamordowanego Derendarza zabezpieczono na miejscu do czasu zejścia władz sądowo-lekarskich. Wieść o krwawych godach weselnych wywarła w okolicy przygnębiające wrażenie.

Dalsze zmiany w M. S. Z.

W ministerstwie Spraw Zagranicznych nastąpią dalsze zmiany personalne. A mianowicie:

Zaleski Ksawery przeniesiony zostaje z Komisarjatu Gen. w Gdańsku do konsulatu w Londynie. Szostak Eugenjusz z Kom. Gen. w Gdańsku do centrali. Krajewski Wincenty z centrali do Kom. Gen. w Gdańsku.

Z dniem 1 stycznia 1927r.: Wszelaki Jan mianowany zostaje 1 sekretarzem poselstwa w Londynie. Dr. Romer Karol radca poselstwa w Wiedniu odwołany zostaje do centrali. Dr. Brodzki Jan konsul II. klasy mianowany zostaje kierownikiem konsulatu w Essen.

Programy Radiofoniczne.

Czas środkowo-europejski,

Sobota, 30 października.

Warszawa (400 m) godz. 20,30 koncert muzyki lekkiej.
Paryż (1750 m) godz. 21,30 koncert.
Rzym (425 m) godz. 21 transmisja z teatru.
Londyn (365 m) godz. 21 wieczór rozmaitości; godz. 23,30 jazz-band.
Wiedeń (531 m) godz. 16,15 koncert orkiestralny; godzina 20 wieczór sketchów.
Praga (372 m) godz. 19,30 koncert Filharmonji Czeskiej (dyr. Fr. Stupka).
Berlin (504 i 571 m) godz. 22,30 muzuka taneczna.

Baczność Kwestarki i Kwestarze!

Wszyscy kwestujący na budowę pomnika Henryka Sienkiewicza proszeni są o zgłoszenie się po znaczki, szpilki, legitymacje i instrukcje do **Banku Polskiego, Jagiellońska 61** od godz. 8-ej rano.

Poseł Kozicki odwołany.

Warszawa, 30. 10. (Tel. wł.) Rada Ministrów uchwaliła wczoraj odwołanie posła Kozickiego z Rzymu. Stanowisko to obejmie po nim radca Günter. Uchwalono następnie przenieść w stan nieczynny głównego komendanta policji państwowej Borzęckiego, po którym stanowisko obejmie pułk. Malaszewski. Postanowiono również przedłożyć p. Prezydentowi nominację p. Cara na wiceministra sprawiedliwości.

Dar Chińczyków dla Ligi Narodów.

Rząd chiński ofiarował Lidze leksykon, obejmujący 80.000 tomów.

Niedawno temu delegat chińskiej republiki, p. Ehu zawiadomił Ligę Narodów, że rząd państwa niebieskiego postanowił ofiarować jej specjalny podarunek. Delegaci słuchali z wielkiem zainteresowaniem Wszyscy byli ciekawi dowiedzieć się, jaki to ma być specjalny podarunek, którego ofiarowanie zapowiedział w tak uroczystej formie delegat największego państwa. Ale ciekawość przemieniła się w zdumienie, kiedy p. Ehu oświadczył, że rząd chiński postanowił ofiarować bibljotece Ligi Narodów 1 egzemplarz chińskiego leksykonu, który jest obecnie wydawany.

Leksykon? Encyklopedja? I to wszystko? Z powodu jednego leksykonu delegat chiński robi tyle ceremonji?

Dyplomaci nie mogli zrozumieć, dlaczego p. Ehu użył tak uroczystego tonu dla ofiarowania tak drobnego podarunku. Jednakże odnośna sekcja Ligi Narodów wysłała do p. Ehu pismo z podziękowaniem. W ten sposób sprawa została załatwiona i wkrótce poszła w zapomnienie.

Przed niedawnym czasem bawił w Genewie wybitny uczony i badacz Chin, mr. Lionell Gills, dyrektor chińskich zbiorów w British Muzeum. Przy tej sposobności mr. Gills odwiedził bibljotekę Ligi Narodów i zapytał jednego z bibljotekarzy, czy nie mógłby zobaczyć wielkiego chińskiego leksykonu. Otrzymał odpowiedź, że leksykon jeszcze nie nadszedł.

Na pytanie, gdzie zamierzają umieścić encyklopedję, bibljotekarz wskazał na półkę, gdzie obok innych leksykonów, było jeszcze miejsce na 30 do 40 tomów. Lionell Gills nie mógł powstrzymać śmiechu.

— Będzie trochę ciasno dla tego dzieła. Może pan nie wie — dodał, — że wielki leksykon chiński obejmuje 80.000 tomów i słusznie może być nazwany najbardziej gigantycznem dziełem literatury powszechnej.

Istnieje także wydanie „podręczne“ tego olbrzymiego dzieła, obejmujące tylko 1.200 tomów. To małe podręczne wydanie my także posiadamy. Znajduje się w chińskiej bibljotece Britsh Muzeum. A ten nieznaczny skrót olbrzymiej encyklopedji sam zajmuje potężną salę.

Można sobie wyobrazić zdumienie bibljotekarza, który teraz dopiero poprosił p. Gills'a o dalsze szczegóły, dotyczące się tego dzieła. Zapowiedziany przez p. Ehu wielki leksykon nie wyszedł jeszcze z druku i istnieje dotychczas tylko w czterech ręcznie pisanych egzemplarzach.

Druk tego dzieła rozpoczęty został jeszcze przed wojną i trzecia część leksykonu jest już gotowa. Ta obszerna encyklopedja nosi odpowiedni tytuł: „K'ang Haf Ku Chin t'u Shu Chi Cheng Chuan“. Jest to tytuł, jak na leksykon nieco skompilkowany. Po polsku znaczy to: „K'anga Hai'n wyczerpująca książka o wszystkich czterech oddziałach literatury“. Cztery oddziały, o których mowa, to filozofja, historja, beletrystyka i nauki techniczne.

Największe zbiorowe dzieła narodów zachodnich stają się bagatelą w porównaniu z chińskim olbrzymem. Podczas gdy angielska encyklopedja z wszystkimi dodatkami obejmuje tylko 35 tomów o 33.000 stronie i 55 miljonów wyrazów, w chińskich 80.000 tomach znajduje się 120 miljonów stronic i 35 miljardów wyrazów.

Jest ciekawe w jaki sposób ta encyklopedja zostanie przewieziona do Genewy. Napewno byłoby łatwiej przewieźć do Szwajcarji wieżę Eifel, aniżeli te 80.000 tomów. W każdym razie potrzeba będzie specjalnego okrętu dla przewiezienia do Europy „K'anga Hai'a wyczerpującej książki o literaturze.

Uroczystości Sienkiewiczowskie w Bydgoszczy.

Godz. 9: Uroczysta Msza św. z Kazaniem w kościele Farnym.

Godz. 12,30: Uroczysty Poranek w Teatrze Miejskim z łaskawym udziałem: Ireny Ruszczyc-Dwęskiej, Mieczysława Frenkla, profesora Aleksandra Michałowskiego, Józefa Weyssenhoffa i Zjednoczonych Chórów Bydgoskich pod batutą profesora Muszyńskiego.

Godz. 15,30: Poświęcenie fundamentu i założenie kamienia węgielnego pod pomnik na placu Kochanowskiego (przy zbiegu ulic: Słowackiego, Libelta i 20 Stycznia, koło Starostwa) z przemówieniem Prezesa Komitetu, udziałem Zjednoczonych Chórów Bydgoskich (kantata prof. Z. Urbanyi'ego) oraz orkiestry wojskowej 61 p. p. pod batutą ppor. Tadeusza Dowidowicza.

Uwaga: Dostęp dla zaproszonych gości i delegatów ze sztandarami od ulicy Słowackiego, dla samochodów i dorożek od ulicy Libelta. Szpaler trzymać będą Powstańcy i Wojacy, Sokoli i młodzież gimnazjalna.

Program Poranku-akademji.

1. Władysław Muszyński: Hymn ku czci H. Sienkiewicza (słowa Fr. Stopy) pod batutą kompozytora odśpiewa chór mieszany.
2. Słowo wstępne — wypowie Józef Weyssenhoff.
3. Artur Oppman (Or-Ot): Na grób Henryka Sienkiewicza — Henryk Sienkiewicz: Legenda Żeglarska. — Wyjątek z „Krzyżaków“ wygłosi Irena Ruszczycówna.
4. Henryk Sienkiewicz: Kazanie księdza Muchowieckiego na pogrzebie Podbipięty — wygłosi Mieczysław Frenkiel.
5. Fr. Chopin: Ballada G-moll, Etudy: Cis-moll (op. 26), Es-dur (op. 10) Nokturn Des-Dur, Polonez Fis-moll wykona profesor Aleksander Michałowski.
6. Ks. Grzegorz Gorczycki († 1734 r.): Gaude Mater Polonia — Kantata. Wykona chór pod batutą p. Leona Jaworskiego.

(Fortepian koncertowy Bluethnera użyczony bezinteresownie przez firmę B. Sommerfelda w Bydgoszczy).

Początek o godzinie 12,30 w południe.

* * *

Dowiadujemy się z Komitetu Sienkiewiczowskiego, że zaczynają już napływać liczne życzenia i depesze z kraju i z poza kraju.

* * *

Tow. Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie uprosiło o reprezentowanie na uroczystości sienkiewiczowskiej w Bydgoszczy swego członka honorowego, znakomitego powieściopisarza Józefa Weyssenhoffa. Związek Wielkopolskich Literatów w Poznaniu upoważnił do reprezentowania dra Witolda Bełzę.

Mieczysław Frenkiel przybył już wczoraj do Bydgoszczy.

Dodatki dla podoficerów.

Z posiedzenia Rady Ministrów.

Warszawa, 29. 10. (PAT) Dziś o godz. 17 w pałacu Namiestnikowskim odbyło się posiedzenie Rady Ministrów, na którem uchwalono projekt rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o jednorazowym zasiłku dla funkcjonarjuszy państwowych i osób wojskowych. Projekt przyznaje funkcjonarjuszom państwowym i osobom wojskowym zasiłek jednorazowy w wysokości 20 proc. ich uposażenia, płatny w dwóch równych ratach w dn. 15 listopada i 15 grudnia rb. Od prawa otrzymania powyższego zasiłku wyłączeni są funkcjonarjusze państwowi, pozostający na urlopie bezpłatnym oraz wojskowi następujących kategorji: pobierający dodatek służbowy, pozostający w stanie nieczynnym bez uposażenia lub z uposażeniem emerytalnem, wreszcie słuchacze szkół i kursów, otrzymujący dodatek z tytułu przeniesienia służbowego. Następnie Rada Ministrów uchwaliła wniosek, przedłożony przez ministra spraw wojskowych w sprawie przyznania szeregowym zawodowym armji lądowej i floty dodatku służbowego, płatnego miesięcznie w następującej wysokości według kategorji: dla chorążych dodatek będzie wynosił 90 punktów, dla sierżantów sztabowych — 80 p., dla sierżantów — 70 p., dla plutonowych — 50 p. i dla kaprali — 30 p. W dalszym ciągu Rada Ministrów uchwaliła przedłożony przez ministra spraw wojsk. wniosek w sprawie wykonania art. 99 ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o obowiązkach i prawach szeregowych W. P. (Dziennik Ustaw nr. 72 punkt 678). Wniosek powyższy zarządza, by wszystkie państwowe i samorządowe urzędy oraz zakłady i instytucje subwencjonowane przez państwo, w ramach przepisów obowiązujących je uwzględniały przy obsadzaniu wakujących stanowisk w pierwszej linji kandydatów z pośród wysłużonych podoficerów zawodowych, zależnie od ich kwalifikacji. Wreszcie Rada Ministrów ustanowiła tymczasowy urząd komisarza węglowego. Do sprawowania tego urzędu powołany został minister komunikacji, który w zależności od potrzeb gospodarczych kraju ustalać będzie plan i kolejność przewożenia węgla, przeznaczonego na rynek wewnętrzny i rynki zagraniczne.

Sensacyjne pogłoski.

Wielkie Księstwo Litewskie. Obawy Kowna.

Warszawa, 30. 10. (tel. wł.) Warszawska „Unja“ zamieszcza następującą depeszę z Kowna, którą tu cytujemy na odpowiedzialność tego pisma:

— „Przyjazd premjera Piłsudskiego do Nieświeża i zjazd magnatów polskich, pochodzenia litewskiego tamże, wywołały w Kownie ogromną sensację. Uważają tu krok Piłsudskiego za intrygę polityczną w wielkim stylu, obliczoną na daleką metę.

Mianowicie w kołach rządowych i sejmowych w Kownie nie przestają uważać Piłsudskiego za dyktatora Polski, który wytyczył sobie plan restytucji Wielkiego Księstwa Litewskiego i związania go unją polityczną z Polską.

Obawiają się tu panicznie obwołania jednego z magnatów polskich z rodu litewskiego wielkim księciem litewskim i narzucenia w ten sposób opinji europejskiej mniemania, że tenże może udowodnić genealogicznie swe prawa do tego tytułu i wmówić w dwory, panujące w Europie, że jest dziedzicem prawym Wielkiego Księstwa Litewskiego.

Dynastje europejskie widziałyby chętnie taki krok, ponieważ byłby on poparciem idei monarchistycznej, mocno nadwątlonej w republikańskiej Europie, i mógłby zamknąć oczy na ewentualny marsz na Kowno.

Do jakiego stopnia sprawa ta traktowana jest poważnie w Kownie, dowodzi tego zwołanie Rady gabinetowej, która ma opracować ewentualnie natychmiastowe demarche dyplomatyczne w razie jakiejkolwiek enuncjacji Piłsudskiego w tym kierunku“. —

Śp. Paweł Krużewski.

Bydgoszcz, 30. 10. Dziś w nocy zmarł nagle na udar serca starszy inspektor poczt Paweł Krużewski, dyrektor telefonów w Bydgoszczy. Zmarły był doskonałym urzędnikiem i powszechnie lubianym zwierzchnikiem. W życiu społecznem brał zawsze czynny i żywy udział.

Niech mu ziemia lekka będzie!

Zupełny rózłam w P. P. S.

Warszawa, 30. 10. (AW) Dzisiejszy „Głos Codzienny“ donosi o pogłębieniu się rozdźwięków w łonie PPS. W szeregach stronnictwa zaczyna brać górę kierunek radykalny, który ujawnia się również w klubie parlamentarnym. Grupa Daszyńskiego i Moraczewskiego, oddana bez zastrzeżeń Marszałkowi Piłsudskiemu, zaczyna tracić grunt pod nogami. Ostatnie posunięcia premjera i Nieśwież, projekt wysłuchania dekretu przez posłów w opozycji stojącej, udział monarchistów w gabinecie oraz sympatje otoczenia Piłsudskiego do faszyzmu, wywołały głębokie niezadowolenie w łonie PPS.

Wiadomości telegraficzne.

Wiceminister Siennicki pozostaje.

Warszawa, 30. 10. (AW) Obecny wiceminister sprawiedliwości p. Siennicki pozostaje na swem stanowisku jeszcze przez pewien czas, aż do chwili kiedy mu przysługiwać będzie emerytura.

Ustąpienie prezesa Moszczeńskiego.

Warszawa, 30. 10. (AW) B. prezes generalnej dyrekcji poczt i telegrafów p. Moszczeński przeszedł w stan nieczynny.

Otwarcie linji Kalety-Podzamcze.

Warszawa, 29. 10. (PAT) Stosownie do rozporządzenia ministra komunikacji ogłoszonego w numerze 100 Dzienika Ustaw na znajdującej się w budowie linji Kalety—Podzamcze będzie otwarty z dn. 1 listopada ruch tymczasowy. Narazie ruch obejmie wyłącznie tranzytowy przepust pociągów węglowych do Gdańska i Gdyni oraz do przystani na Wiśle i jej dopływach. Do przewozów tych mają być stosowane taryfy i warunki przewozowe ogólnie obowiązujące.

Straż celna nie będzie zniesiona.

Warszawa, 29. 10. (PAT) Wbrew doniesieniom niektórych dzienników o zamierzonej jakoby przez Ministerstwo Skarbu likwidacji straży celnej pogranicza południowego i zachodniego i zastąpienia jej oddziałami KOP'u, dowiadujemy się, że tego rodzaju projekty w Ministerstwie Skarbu nie są przygotowywane.

Samobójstwo w Toruniu.

Toruń, 29. 10. (A. W.) Dziś po południu w jednej z restauracyj na przedmieściu Mokre zastrzelił się nieznany młody mężczyzna w wieku lat 25—28, którego w stanie beznadziejnym odwieziono do szpitala. Przy denacie znaleziono kartę na broń, opiewającą na nazwisko Władysława Różańskiego, wystawioną przez powiat Lipno. Tożsamość denata stwierdziła policja toruńska po porozumieniu się telefonicznem z policją w Lipnie.

Preliminarz wniesiony do Sejmu.

Warszawa, 29. 10. (PAT) W dniu dzisiejszym rząd wniósł do laski marszałkowskiej preliminarz budżetowy na okres od 1 kwietnia 1927 r. do 31 marca 1928 r. wbrew dotychczasowej praktyce w terminie, przewidzianym przez konstytucję. Sejm otrzymał projekt preliminarza kompletny, to znaczy, że do ustawy skarbowej dołączone zostały również i wszystkie części szczegółowe, dotyczące ministerstw i przedsiębiorstw państwowych zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków. Preliminarz zawiera ogółem 326 stron druku.

Zmiana prezesa P. K. O.?

Warszawa, 30. 10. (Tel. wł.) „Przegląd Wieczorny“ donosi: Dowiadujemy się, że w najbliższym czasie przewidywane są zmiany na stanowisku prezesa P. K. O. Dotychczasowy prezes p. Schmidt ma ustąpić a na jego miejsce jako kandydatów wymieniają dyrektora banku dr. Rząda, dyrektora Szarskiego i posła Byrkę.

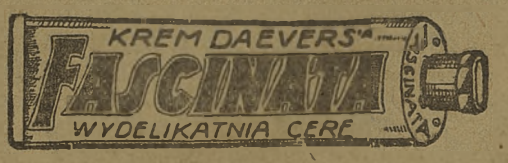
Dziwne metody.

Warszawa, 30. 10. (AW) Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu odczytane będzie pismo premjera Piłsudskiego do marszałka Rataja z zawiadomieniem, że śledztwo w sprawie napadu na posła Zdziechowskiego nie jest jeszcze zakończone i prowadzone jest nadal przez władze, wobec czego kwestja wyboru sejmowej komisji śledczej w myśl zapowiedzianego wniosku ZLN. w tej sprawie musi być odroczoną aż do ukończenia śledztwa przez władze sądowe.

(Wiadomością tą zupełnie otwarcie już rząd stwierdza, że nie chce dopuścić do wykrycia bandytów, którzy brali udział w ohydnym napadzie na posła Zdziechowskiego. Sądzimy jednak, że Sejm nie pozwoli się zlekceważyć możliwością zatuszowania sprawy.)

KUPIEC

który nie sprzedaje Domieszki do kawy „GLEBA“ nie dba o interes i zdrowie swoich odbiorców P. W. n-897

Obecna sytuacja gospodarcza.

Na podstawie referatu p. Bocheńskiego na Zjeździe Kupieckim w Bydgoszczy.

Trwała stabilizacja złotego, która w wysokiej mierze stanowi o normalnym rozwoju naszego przemysłu i handlu, jest ściśle uzależnioną 1) od zrównoważenia naszego budżetu państwowego, co się da osiągnąć przez redukcję wydatków, 2) od usprawnienia produkcji zarówno pod względem technicznym jak i co do wykorzystania sił, co prowadzi do obniżenia płac w odniesieniu do jednostki wytworzonego produktu, wreszcie 3) od redukcji świadczeń socjalnych. Uwzględnienie tych trzech postulatów łącznie z odpowiednią polityką celną może tylko doprowadzić do kapitalizacji, do tworzenia się kapitałów narodowych oraz dopływu kapitałów obcych.

Jeżeli zanalizujemy ubiegły rok, który charakteryzowała tak wielka ilość upadłości i nadzorów sądowych, to stwierdzić musimy, że dla urzeczywistnienia tych postulatów uczyniliśmy stosunkowo bardzo mało. Poprawa sytuacji gospodarczej, o której w ostatnich czasach tyle się mówi, jest przypadkowa, nie jest skutkiem naszego wysiłku, nie nosi znamion trwałości, — wynika ona z inflacji. Dorywczem jest 4 miesięczny dorobek obecnego rządu i musimy się liczyć z tem, że po obecnej inflacji nastąpi znowu kryzys stabilizacyjny, jak to miało miejsce w roku 1924-1925.

Rzućmy okiem wstecz.

Z wprowadzeniem złotego Polska stała się najdroższem krajem w Europie; eksport ustał, a import rósł. Spowodowało to bierny bilans handlowy, którego ujemne saldo od marca do sierpnia 1925 wynosiło 764 miljonów złotych w złocie. Wskutek tego złoty spadł, a cena dolara doszła do 12 złotych, zatrzymując się obecnie na 9 zł. Poziom cen rynku wewnętrznego nie podążał za wzrostem obcych walut i powstała naturalna premja eksportowa oraz tama dla importu. Z kolei poprawił się bilans handlowy, do czego przyczynił się i strajk górników w Anglji. Osiągnęliśmy nawet w wrześniu b. r. czynne saldo bilansu handlowego w sumie 534 miljonów złotych w złocie. Porównanie tych dwóch cyfr daje nam jednak w rezultacie saldo ujemne w wysokości 230 miljonów złotych w złocie i to jest suma strat naszego gospodarstwa narodowego, cyfra, o którą zubożeliśmy w ostatnich latach.

Tego ubytku walut nie poniósł w całości Bank Polski; w 50% pokryły go osoby prywatne. Zapas walut Banku Polskiego zmalał w tym czasie o 120 miljonów złotych w złocie, osób prywatnych zaś o takąż sumę. Bilans handlowy naprawiła tylko konjunktura inflacyjna, zmieniona polityka celna rządu i reglamentacja przywozu.

Chcąc uczynić próbę przypuszczalnego rozwoju naszego handlu z zagranicą w przyszłości, musimy powrócić do zagadnienia parytetu siły kupna, jako do klucza bilansu handlowego. Po spadku złotego ceny w złotych zaczęły się podnosić, jednakowoż w tempie wolniejszym, aniżeli się podnosił kurs walut obcych. Z chwilą stabilizacji złotego na 9 w stosunku do dolara, poziom cen nie stanął, lecz naodwrót ma nadal tendencję zwyżkową, zmierzającą do wyrównania się z cenami rynku światowego. Jak to wynika z doświadczenia w okresach stabilizacji, ceny w tej fazie mają tendencję przekroczenia poziomu cen światowych i powoli dopiero zaczną się do niej zniżać. Ten proces zaczął się u nas obecnie.

Na podstawie wyrównania cyfr kosztów utrzymania i cen hurtowych od 1 stycznia 1924 roku do chwili obecnej wysuwa referent wnioski następujące: grozi nam zwichnięcie partytetu gospodarczego, ceny przekroczą poziom cen światowych, równowaga bilansu handlowego będzie zagrożona, słowem wytworzy się sytuacja podobna do tej, jaką przeżywaliśmy w roku 1924.

Są jednak pewne różnice na korzyść i niekorzyść, a mianowicie mamy zrównoważony budżet i prowadzimy politykę protekcji celnej wobec naszego przemysłu, minusem jest zmniejszenie się naszych rezerw walutowych o 250 do 300 miljonów złotych w złocie. Obecnie zbliżający się kryzys stabilizacyjny, odbije się na wszystkich dziedzinach życia gospodarczego: na stanie zatrudnienia w przemyśle, na obrotach handlowych, oraz na budżecie państwowym. Kryzys nadchodzący będzie prawdopodobnie łagodniejszy wobec zmienionej polityki celnej i dyskontowej oraz postępów w dziedzinie organizacji zbytu. Liczyć się musimy jednak z tem, że nasze fundusze własne topniały i że bez tych funduszów rozpocznie się znowu błędne koło inflacji, z którego dopiero co zdawało się, że wyszliśmy.

Bez pomocy zagranicy, bez pożyczki zagranicznej, dalibyśmy sobie radę tylko pod tym warunkiem, że nasz przemysł węglowy utrwali się na rynku światowym i że dopisze urodzaj. Ten sposób wyjścia jest przekonaniem referenta, nie da się atoli udowodnić ani na podstawie dotychczasowych doświadczeń, ani na podstawie kalkulacji.

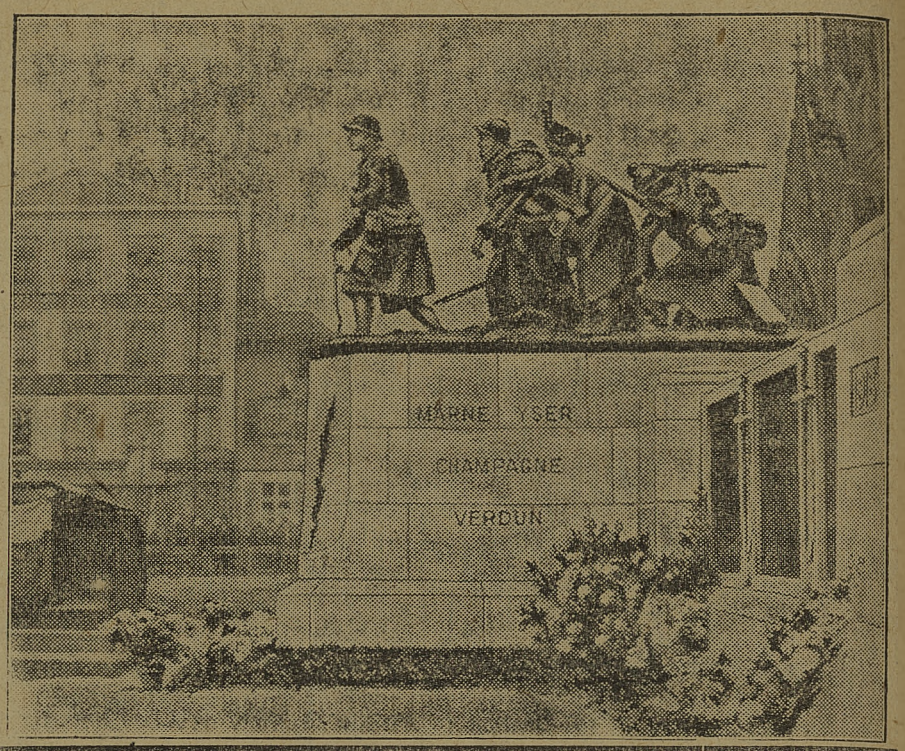
Z tego obrazu naszego obecnego położenia można wysnuć w odniesieniu do traktatu handlowego z Niemcami jeden ważny wniosek: przed ustaniem kryzysu stabilizacyjnego nie wolno nam obniżać stawek celnych, o ile niema się powtórzyć historja z 1924 r., musimy nieco odczekać i odłożyć podpisanie traktatu mimo wszelkich strat, jakie z tego powodu ponoszą niektóre gałęzie przemysłu.

W odniesieniu do budżetu państwowego musimy zwrócić baczną uwagę na niebezpieczeństwa, grożące wpływaniu preliminowanych dochodów. Pierwsze 2½ roku sanacji gospodarczej walczyliśmy z niedoborem budżetowym, który pokrywaliśmy nadmierną emisją bilonu, żyjąc nad stan i niechcąc wyzbyć się zbytków. Rząd koalicyjny z początkiem bieżącego roku zdobył się na oszczędności, na redukcję wydatków państwowych. W tym samym kierunku musimy iść koniecznie i obecnie w związku z naszem położeniem gospodarczem. Zrównoważenie budżetu osiągnęliśmy tylko dzięki temu, że napłynęły kapitały do kraju, że zwiększyła się produkcja przemysłowa i zatrudnienie w przemyśle, te to czynniki odbiły się korzystnie na sile nabywczej społeczeństwa i na rozmiarach obrotu handlowego, dając tem samem państwu odpowiednie dochody. Konjunktury pomyślne, lecz przejściowe, pozwoliły na zrównoważenie budżetu tegorocznego. Dochody w roku przyszłym wraz ze zmniejszeniem się obrotów, produkcji i przewozów mogą bardzo zmaleć i dlatego najdalej idące oszczędności i reforma systemu podatkowego, zwłaszcza gruntowych, są konieczne.

Z trudnego położenia gospodarczego obecnego wyjścia wskazuje stara zasada: „oszczędnością i pracą — narody się bogacą“.

Nad Marną.

W Chalons-sur-Marne odsłonięto piękny pomnik na cześć bohaterów słynnej bitwy nad Marną.

Mae Murray piękna gwiazda ekranu
używa do pielęgnowania swej cery (PPn-870

DO NABYCIA W APTEKACH, DROGERJACH I PERFUMERJACH.

Maciej Wierzbiński. 18.

Jego dwie żony.

Powieść.

(Ciąg dalszy).

— W tym czasie zjawił się Wacław Sławicki, prokurent banku z Warszawy, i w 4 tygodnie byłam jego żoną... Stał mi przed oczyma Iwan Władimirowicz, lecz Wacław tłómaczył mi, że z takiej dziecinnej miłości powinnam już wyrość. Bardzo źle (mówił), że tak młodziutka już nauczyłam się myśleć o miłości, rozmarzać się, „poetyzować“. (To miał rację). Mój kadet był w jego pojęciu poezją, on sam zaś uosobieniem realnego życia, człowiekiem typu anglo-amerykańskiego, tytanem twórczym, powołanym do ogromnych rzeczy. Hasłem jego była praca a celem pieniądze. Jawnie głosił kult złota. Skoro Polska stanie się krajem uprzemysłowionym (głosił), wszystko inne zrobi się samo przez się, niepodległość spadnie jej jak owoc z drzewa. Idee te, wygłaszane z emfazą, znajdowały pewien poklask. Uchodził za jutrzejszego krezusa, otaczał go jakiś nimb.

— We mnie nie znajdowało to oddźwięku. Pieniądz bowiem nie grał u mnie żadnej roli. Nie działało na mnie i to, że obiecywał mi powozy, brylanty, miljony. (Teraz dopiero dążę do pieniędzy). Niemniej Wacław imponował mi zapałem, porywem, silnemi przekonaniami, rozmachem. Szedł do celu śmiało i szybko. Nie kochał mnie, lecz poprostu podobałam się mu. Przydybał mnie raz, czyhając na mnie, począł całować, zaklinać... A że ja w domu zawadzałam i spozierano nań, jakby na znakomitość, więc wyszłam za niego, sama nie wiedząc co czynię. Czy pan widział go kiedy w życiu?

— Nie, nie widziałem.

— Nie mógł się bardzo podobać. Niewielki, łysiejący szatyn, żywy a skupiony, nerwowy a rozważny. Zdawało mi się, że mam do niego przekonanie, a to przekonanie to miłość, jakaś realna miłość, którą on uznawał jedynie za zrozumiałą i godną trzeźwej, po ziemi chodzącej istoty. Tłómaczyłam sobie, że będę żoną ogromnie dla Polski zasłużonego męża pracy. Tymczasem na dnie duszy nie miałam do niego szczerego pociągu. Byłabym mogła z czasem bardzo go szanować, ale kochać?... Zmaterjalizowany do szpiku kości, przyziemny, gorączką pieniężną trawiony i szarpany, nie był zaprawdę odpowiednikiem moim. Później uświadomiłam sobie, że mówiąc o swej miłości w gruncie rzeczy mówił o pieniądzach...

Westchnęła, podniosła się do okna, popatrzyła w ciemnicę i, siadłszy znów, mówiła:

— To przykre... Pożycie nasze normalne, zgodne, pozbawione było wszelkiej barwy, słońca i szaty piękniejszej. Bawiłam się nieraz, świeciłam wśród ludzi, lecz czułam dookoła pustkę. Rozmyślając nad tem w czasie choroby (dość częstej u młodych mężatek), pojęłam, że ja to wszystko wystawiałam sobie całkiem inaczej... Nie wystawiałam. Źle się wyrażam.

— Nosiła pani w duszy zaszyty inny, swoisty sen o szczęściu...

— Tak, dosłownie. Doskonale to pan doktór określił. Bo ja naprawdę miałam sen o szczęściu...

— Ale kochała go pani jednak... — szepnęła zazdrość.

— Może zdawało mi się tak niekiedy, jednakże to pewne, że nie mając do tego klucza, nigdy, nigdy nie miał tego wszystkiego, co było w mem sercu najcenniejszego i w całym mym organiźmie... Dlatego nietylko mogę bez niego żyć, ale oddycham zdala od niego swobodniej, rada, że skończyło się to bytowanie spólne, w którem... ja się może poniżałam. Oh, to wiem, że...

Głębokie westchnienie podniosło jej piersi, zacisnęła ręce kurczowo i wyrzekła namiętnym głosem:

— ... że umiałabym kochać jeszcze zgoła inaczej, stokroć piękniej.

Umilkła, a on, wsparłszy łokcie na kolanach, z twarzą w dłoniach i zasłuchany, począł szeptem sączyć kropla po kropli:

— Kochać ogromnie szczerze, tkliwie, czarownie.. z cichem wewnętrznem skupieniem... z bezgranicznem oddaniem... z mocą żelaza i... ogromną dobrocią kobiety...

Na to zapatrzona w serce swe kobieta wyszeptała, jakby do siebie:

— Oh, tak... tak... Z całą dobrocią kobiety.

I w zadumie głębokiej dodała powoli:

— Mnie się wydaje, że najwyższem szczęściem byłoby być dobrą dla bardzo ukochanego człowieka...

Janusz poruszył się, zadrżał. Czyż, mówiąc te słowa — najpiękniejsze, jakie słyszał z ust kobiety — nie myślała o nim? Czyż nie wyznawała mu, że był tym bardzo ukochanym?... Ogarnęła go ekstatyczna radość, lecz wnet przygasła, omroczona kirem, jaki przykrywał ich miłość, zatopiona w rozpościerającej się elegijnej atmosferze żałości i smutku.

Raptem zerwał się, sięgnął po zegarek.

— Muszę iść na pociąg — wybełkotał z zakrwawionem sercem.

Wszystko w tej kobiecie obiecywało wyśnione szczęście, a los rozdzielił ich przepaścią, postawił w położenie bez wyjścia.

Oblał jej twarz wymownem spojrzeniem, w którem była i miłość szalona i rozpacz. Porwał jej rękę.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Religja w dziełach Sienkiewicza.

Na dzieje naszego Narodu nauczyliśmy się patrzeć oczami naszego największego powieściopisarza, Henryka Sienkiewicza. Krótkie i suche dane kronikarskie potrafił on w utworach swoich ożywić, jak nikt inny; tchnął w nie gorące, kipiące życie polskie; odtworzył daną epokę, czy to w „Trylogji“ czy w „Krzyżakach“ tak plastycznie, że my dzisiaj właśnie po sienkiewiczowsku ją pojmujemy. W postacie swoje wlał tyle polskiego animuszu, fantazji i rycerskości, że Zbyszkowie, Skrzetuscy, Wołodyjowscy, Longinowie, Kmicice i Zagłoby stali się nam bardzo bliscy, że razem z nimi cierpimy i radujemy się albo nawet modlimy się za spkój ich duszy, jak ta wieśniaczka prosta, która w Dzień Zaduszny przynosi plebanowi na Zaduszki za małego rycerzyka, śp. Michała Wołodyjowskiego.

Jeżeli zastanowimy się, przez co Sienkiewicz tak potężnie potrafił oddziałać na cały Naród w powieściach swoich, to tajemnica jego powodzenia leży w tem, że on trafił w nutę serdeczną każdego polskiego serca: w umiłowanie Kościoła Katolickiego.

To poczucie religijne przebija się nietylko w utworach jego o tematach polskich, ale niemniej o tematach ogólno-ludzkich, jak „Quo Vadis“ i „W pustyni i w puszczy“.

W dniu poświęcenia kamienia węgielnego pod pomnik Henryka Sienkiewicza w Bydgoszczy warto zwrócić uwagę na ten pierwiastek katolicki, który jak złota nić wije się przez wszystkie utwory sienkiewiczowskie.

Weźmy np. „Potop“. Król szwedzki Karol Gustaw urządza najazd na Polskę. Zdrajcy, jak kalwin Bogusław Radziwiłł na Litwie, jak Krzysztof Opaliński w Wielkopolsce, odstępują monarchy prawowitego, Jana Kazimierza, a idą w służbę szwedzką. W ślad za nimi postępują, prawie wszyscy inni „nowinkarze“ i schizmatycy. Ojczyzna nasza zalana hordami szwedzkiemi. Opiera się tylko klasztor na Jasnej Górze pod Częstochową z cudownym obrazem Matki Boskiej. Broni go z niesłychanem męstwem i lwią odwagą garstka rycerzy pod wodzą Piotra Czarnieckiego i kilku zakonników z ks. Augustynem Kordeckim, przeorem Paulinów, na czele. Kiedy siły żołnierzy słabną, ks. Augustyn Kordecki, nie bacząc na szwedzkie kule, w procesji obchodzi wały, N. Sakramentem błogosławi walczących i na nowo krzepi ich ducha. Wreszcie szwedzki generał odszedł z niczem.

W mistrzowskim opisie obrony Jasnej Góry Sienkiewicz przedstawił, jak nasi rycerze, co to ryngrafy noszą na piersi, czerpią moc i siłę do zwycięskiej walki z dogmatów katolickich, a w szczególności z wiary żywej w N. Sakrament i z dziecięcej czci Matki Boskiej. Za to Najśw. Panienka cudem ocała Jasną Górę przed innowiercami a z nią całą Polskę katolicką. Nikt tak w Narodzie naszem nie spopularyzował kultu Matki Boskiej Częstochowskiej, Królowej Korony Polskiej, jak właśnie Henryk Sienkiewicz. Za to samo należy się jemu złota karta w literaturze naszej.

Postacie główne „Trylogji“, jak Skrzetuski, Wołodyjowski, Podbipięta, zasługują na zaszczytne miano rycerzy chrześcijańskich bez zmazy i skazy. Jak przepiękną po katolicku pojętą jest śmierć bohaterska Longina, kiedy, osaczony przez czerń tatarską, broni się, oparłszy się plecami o dąb stary, do końca, aż wyczerpany ginie od strzał tatarskich, odmawiając do ostatniego tchu litanję do Matki Boskiej. Tak walczyć i umierać umieli tylko rycerze-krzyżowcy.

Albo taki Kmicic! Krewki i gwałtowny charakter tkwi w nim; dużo nabroił; ale zato pokutuje jak szczerze i ofiarnie na Jasnej Górze, jak pokutnicy pierwszych wieków chrześcijańskich.

Rycerze sienkiewiczowscy śpiewają pieśń „Bogu Rodzica, Dziewica“ i godzinki do N. Marji Panny. A kiedy chorągiew laudańska po zwycięskiej wyprawie wraca do domowych pieleszy, to pierwsze kroki skierowuje do swego kościółka wiejskiego, by Bogu dzięki należne złożyć, a sam p. pułkownik Wołodyjowski i stary Zagłoba służą księdzu do mszy św. jako ministranci.

Kilka powyższych drobnych obrazków już wystarczy, ażeby zrozumieć, jak Sienkiewicz w powieściach swoich o tematach polskich podkreśla i uwypukla znaczenie kościoła katolickiego w Polsce i jak wskazuje, że zasady katolickie są podłożem działania jego bohaterów. Bowiem Sienkiewicz rozumie dobrze, że cała polska kultura na chrześcijaństwie powstała i wzrosła i że tylko żywa i czynna wiara Chrystusowa może kraj zbawić, „bo niema tak ciężkich terminów, z którychby przy Bożych auxiljach nie można wyjść“.

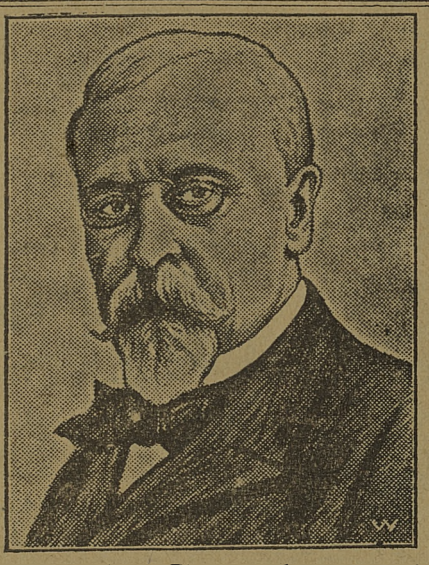
Ten sam objaw spotykamy także w „Quo Vadis“, w tej powieści, która stała się niejako własnością całego świata. Utwór ten tak przepojony jest ideą Chrystusa, że można go nazwać apologją chrześcijaństwa. Przezeń stał się Sienkiewicz, rzec można śmiało, defensor fidei i jako taki zdobył sobie sławę w całym świecie, bowiem książka ta tłómaczona jest na wszystkie kulturalne języki.

W takim samym duchu starał się Henryk Sienkiewicz oddziałać na młode pokolenie w swojej wspaniałej powieści dla młodzieży „W pustyni i w puszczy“. Jego Staś nie jest tylko bohaterem, który z małą Nelly wśród tysiącznych niebezpieczeństw szczęśliwie przedostaje się przez pustynię i puszczę afrykańską, ale odznacza się żywem i gorącem przywiązaniem do wiary katolickiej. Dlatego na żądanie groźnego władcy arabskiego nie zaprze się krzyża Chrystusowego, chociaż wie, że zato czekać go może śmierć, a kiedy napotyka obóz murzynów, dogorywających na straszną chorobę śpiączki, udziela im chrztu św., ażeby przynajmniej ich dusze zbawić. Czyż takie przykłady nie rozpalą w sercach młodzieńczych entuzjazmu dla wiary św. katolickiej i nie pobudzą do naśladowania?

Jeżeli Henryk Sienkiewicz w utworach swoich, jak wyżej wykazaliśmy, tak podkreśla znaczenie religji katolickiej w życiu narodu i ludzkości, to nie czyni tego bez przyczyny. Powód leży w tem, że ten wielki powieściopisarz i laureat Nobla chciał ludzkości, a w szczególności Narodowi naszemu, rozdartemu przez państwa zaborcze na trzy części, wskazać na moc nadprzyrodzoną, jaka leży w religji katolickiej. Dzięki Kościołowi Katolickiemu Naród Polski z największych nawałnic dziejowych ocalał, a więc przetrwa rozbiory, jak ów okręt „Purpura“ przetrzymał burzę w „Legendzie Żeglarskiej“, i ujrzy znowu słońce Wolności. To była myśl przewodnia głównych utworów sienkiewiczowskich, którą krzepił i umacniał w czasach niewoli serca polskie. Tem samem Henryk Sienkiewicz spełnił w utworach swoich najwznioślejsze posłannictwo wobec Narodu.

W dobie dzisiejszej, kiedy gorszy od szwedzkiego przeżywamy najazd rozmaitych idei wywrotowych i pomysłów sekciarskich na naszą Ojczyznę, trzeba nam sobie tę prawdę, podaną przez Sienkiewicza, uprzytomnić, że ocalić nas zdoła tylko kościół katolicki. To jedyna dla nas deska ratunku. Cała kultura nasza bowiem stała i stoi na chrześcijaństwie. Zadaniem więc naszem najbliższem i najpilniejszem niech będzie pogłębienie chrześcijańskich zasad i wprowadzenie ich w czyn w życiu prywatnem, społecznem i publicznem, a przy Bożych auxiliach przetrwamy i obecne ciężkie terminy!

Dzień poświęcenia kamienia węgielnego pod pomnik Henryka Sienkiewicza jest równocześnie świętem Jezusa Chrystusa Króla, pierwszy raz uroczyście obchodzonem. Niechże Jezus Chrystus, któremu Sienkiewicz przez dzieła swoje torował drogę do duszy Narodu naszego, będzie nam królem i niechże roztoczy panowanie swoje nad skołataną Ojczyzną naszą W Nim zbawienie Narodu! **X. S.**

Henryk Sienkiewicz.

Był czas w tej Polsce, co nigdy nie wróci,
Że nam rdza z kajdan jęła zżerać duszę...
I prowodyrzy, zwątpieniem zatruci,
Przestali mówić: — złamię! stargam! skruszę!
Zgłuchli na wszystko, co o Polsce nuci!
Dokoła widząc gorycz i katusze —
Precz odrzucili księgę dziejów cudną —
I pochyliwszy czoła — rzekli: — Tudno...

A potem nakaz rzucili: — zdjąć dzwony!
Niechaj na trwogę już więcej nie biją!
Rozgrodzić swojskość polską z każdej strony...
Ziemia dla wszystkich! A więc jest niczyją!
Nic nam już teraz po wyżynie płonej!
Nizinną pracą tylko ludy żyją!
Matki! kołyskom opowiedzieć trzeba,
Że nasza przyszłość, nic, nic, oprócz chleba!

Odeszły rzesze od drogich oręży
I poszły w życie bezsłoneczną drogą...
Ale poczuły, że im teraz ciężej —
Że samą strawą żyć tylko nie mogą...
Że brak im czegoś, co ducha potęży!
Z chlebem — im było głodno i ubogo...
I szli skostniali... Do zbawczych ostoi
Zamknęli wrota i obcy — i swoi...

Wtedy On zeszedł do owej pomroki,
I rozwarł nagle katowni wierzeje...
I oto światła lunęły potoki,
Wiosna się wonią i barwami śmieje!
Dawności polskiej zagrzmiał świat szeroki,
Zagrały wtórem ostępy i knieje!
Olśniona ciżba jękła: — Jezus! Marja!
Od Jasnej Góry! Czarniecki! Hussarja!

Płynie radosna wieść potokiem żywym.
Po Gdańsk! Warszawę! Śląsko! Ukrainę:
Niebo przychyla się ku nieszczęśliwym!

— — — — — — — — — — — — —

Za to, że dałeś nam Dobrą Nowinę —
Tchnąwszy w nas odpór niemocom zjadliwym,
Żeś rozkuł z kajdan w kołysce dziecinę,
Będzie żył, Mistrzu, pomiędzy swojemi,
Póki serc polskich i tej polskiej ziemi! **Mir.**

Sprawa wojewody pomorskiego.

Jak wiadomo, dotychczasowy wojewoda pomorski, pan Wachowiak, otrzymał dymisję. Sprawiedliwość każe wyznać, że dostał dymisję, mimo, że od maja zaczął wyznawać orjentację majową. Czy dość majową — to już rzecz niewyjaśniona.

Następcą p. Wachowiaka mianowano p. Młodzianowskiego. Pomorze zaprotestowało. Nietylko prasa toruńska, jako wyobrazicielka opinji „stołeczno-wojewódzkiej“, lecz niemal cała bez wyjątku prasa pomorska. Aż do najdalszych zakątków. Skłamałby ten, ktoby twierdził, że protestuje tylko prasa „endecka“. Protestują gazety chrześcijańsko-demokratyczne, enpeerowskie i wyraźnie bezpartyjne.

Protestuje nietylko prasa pomorska.

Protestują zrzeszenia, związki, korporacje. Protestują rady miast.

Incydent pomorski w treści swojej nie jest zjawiskiem zbyt niezłożonem.

Z punktu widzenia prawnego jest on pewnem niebezpieczeństwem. Żleby było, gdyby w kraju zapanował zwyczaj, że mieszkańcy danego województwa nominują sobie wojewodę. Ten atrybut i ta instancjonalność musi być pozostawiona władzom centralnym.

Tak. Ale wszystkie na świecie władze centralne wiedzą dobrze, że jednym ze sposobów utrzymania autorytetu polega m. i. na tem, że w posunięciach rządowych nigdy się nie idzie wbrew zdecydowanym nastrojom społeczeństwa, o ile te nastroje nie godzą wprost w ustrojowy całokształt państw

Czy można sobie np. wyobrazić, aby rząd francuski, po zwycięskiej wojnie 1918 roku, na prefekta jednego z alzacko-lotaryńskich departamentów wyznaczył jednostkę, choćby najdzielniejszą pod względem administracyjnym, ale znaną z tego, że przed wojną wyznawała ona zasadę wyrzeczenia się Alzacji i Lotaryngji?

Rzecz jasna, że wojewoda, wprowadzony wbrew wyraźnym życzeniom ludności, ma do rozporządzenia zbiór praw i przepisów, które mu pozwolą egzekwować wszelkie należne powinności materjalno-obywatelskie — ale czy na aparacie egzekutywy kończy się rola wojewody? Życie co dnia niemal dostarcza takich wypadków, w których władza administracyjna musi apelować do wzajemnego zaufania, jakie osobę zwierzchnika administracyjnego łączy z całością społeczeństwa.

Rzecz jasna, że żaden rząd nie pyta społeczeństwa: jakiegobyście też, mości panowie, chcieli mieć u siebie w okręgu reprezentanta władzy, bo zbyt dowolne z takiej procedury powstałyby skutki, lecz sam, jako rząd, ma to czucie rzeczywistości: kandydat A jest na wojewodę danego województwa kandydaturą nieodpowiednią, natomiast kandydaci B, C, D... Z, równie zdolni, równie sprężyści, nie drażnią w niczem obywateli tego województwa...

W kandydaturze p. Młodzianowskiego było coś z postanowienia: żaden z tych B, C, D... Z., lecz właśnie A, dlatego A, że go sobie na miejscu żadną miarą nie życzą.

Nie może rząd powiedzieć, że nie znał nastrojów Pomorza. Nim nastąpiła nominacja, na samą wieść, że osoba p. Młodzianowskiego brana jest w rachubę, Pomorze głośno odezwało się, prosiło, aby zamiar był cofnięty. Prośby nie poskutkowały.

Czy protesty Pomorza mają jakie cechy uzasadnienia rzeczowego? Bo i ten wzgląd przecie tu jest ważny.

Mają.

Pan Młodzianowski był tym ministrem spraw wewnętrznych, który postawił zasadę, że dzielnice zachodnie muszą otrzymać nowych wojewodów, wojewodów, którzyby w społeczeństwie wyrobili „nową mentalność“, czyli mentalność pomajową. Pomorze opiera się tej mentalności, choćby dlatego, że jedną z cech tej mentalności jest zbyt bezceremonjalna zwrotność. Rzeczywistość nas uczy, że mentalność ta, w dniu 12 maja nawskroś demokratyczna, dopominająca się o urządzenia, graniczące z ustrojem socjalistycznym — w październiku może naraz, jak po wyciągnięciu węzełka, stać się to faszystowską (odczyt p. Sieroszewskiego), to znów graniczącą z dyktaturą arystokracji. Pomorze zaś tkwi w pojęciach, że nagłość improwizacji należy zostawić niepodzielnie poezji i poetom.

Pomorze, głęboko przywiązane do jedności z całością Polski, nie może też gładko pogodzić się z myślą, że stanowisko wojewody pomorskiego obejmuje jednostka, należąca do tej orjentacji politycznej, dla której sprawa przynależności Pomorza do Polski była czasu wojny sprawą drugorzędną.

Położenie geograficzne i waga państwowa Pomorza wymagają jak najidealniejszej harmonji między jej obywatelami a całością Rzeczypospolitej. Niechże rząd w Warszawie i p. Młodzianowski w Toruniu o tem pamiętają.

Adam Grzymała-Siedlecki,
„Kurjer Warszawski“

KOMITET BUDOWY POMNIKA H. SIENKIEWICZA W BYDGOSZCZY

STO ZŁOTYCH Nr. 27

Cegiełka fundatorska

Dr. Bronisław Potocki

wpisał się w poczet fundatorów pomnika, zakupując jedną cegiełkę.

Dr. J. Szymański sekretarz — Dr. Bełza prezes — Dr. St. Łabędziński skarbnik

Kto następny?

Pomóżcie pogorzelcom!

Obraz nędzy i rozpaczy na pogorzelisku. Osiem rodzin na bruku, bez dachu nad głową. Rzeczy, które nie uległy zniszczeniu przez ogień, rozkradziono. Winę za pożar ponosi Magistrat.

Bydgoszcz, 30. 10. Współpracownik naszego pisma udał się na miejsce czwartkowej pożogi i zaiste obraz nędzy i rozpaczy uderzył go już na samym wstępie.

Za Szkołą Oficerską znajduje się dwadzieścia cztery drewniane baraki, zamieszkałe przez reemigrantów- optantów z Niemiec. Dwa spalone baraki znajdują się akurat w środku zabudowań tej drewnianej kolonji. Doprawdy cudowi tylko zawdzięczać należy, że wszystkie zabudowania nie stały się pastwą płomieni.

Bo i cóż mogła pomóc nasza zawsze dzielna straż ogniowa? Przybyła wprawdzie natychmiast po zawiadomieniu o wybuchu pożaru, lecz wtedy, gdy już płomienie szalały, ponieważ między 24 drewnianymi budynkami niema sygnału pożarnego i sygnalizowano dopiero z okolicy.

Ale niedość na tem. Na miejscu pożaru niema wody!

I znowu powtarzamy, cudowi należy przypisać, że reszta baraków ocalała.

W dwóch spalonych barakach zamieszkiwało osiem rodzin. Wszystko z małoletniemi dziećmi. Starali się poszkodowani sami i ich sąsiedzi choć część dobytku uratować.

Ale cóż ludzka krzywda nikogo nie boli. Byle tylko mnię nie dotyczyła! Znaleźli się więc i tu maruderzy, którzy rozkradli uratowane przedmioty, korzystając z ogólnego zamieszania.

Pogorzelców narazie przygarnęli sąsiedzi z baraków.

Winę pożaru ponosi Magistrat. Współpracownik nasz oglądał pozostałe baraki i zauważył, że w każdym z nich, prócz jednego z rurami kamiennemi, rury kominowe przepalone i żadnego zabezpieczenia od pożaru niema. Choćby sam brak wody jest karygodną nieostrożnością.

Optanci, zamieszkujący baraki, są niesłychanie rozgoryczeni i utrzymują, że niejednokrotnie zwracali się do Magistratu z prośbą o reperacje, lecz zawsze bezskutecznie. Reemigranci nie bez pewnej, słuszności twierdzą dalej, że miasto posiada możność przydziału mieszkań w domach prywatnych, lecz tego nie czyni. Sądzimy, że po pożarze nareszcie weźmie się nauczony tem doświadczeniem Magistrat do naprawienia braków.

A jednocześnie zwracamy się do serc szlachetnych Bydgoszczanek, by zorganizowały akcję pomocy dla nieszczęśliwych, których cały dobytek i wszystkie zapasy na zimę żywioł pochłonął. Pamiętajmy o biednych dzieciach i czemprędzej przyjdźmy tu z pomocą!

Zabójstwo w sądzie śremskim

Gmach sądu powiatowego w Śremie był wczoraj przed południem widownią niesłychanego morderstwa.

Zajście miało następujące podłoże:

Toczyła się w Śremie przed sądem powiatowym sprawa cywilna pomiędzy kupcem zbożowym Józefem Nowakiem z Poznania a Piaseckim, kupcem zbożowym ze Śremu. Sąd wydał wyrok niekorzystny dla Piaseckiego, który rozgoryczony niepomyślną opinją sądu, rzucił się na korytarzu gmachu sądowego na Nowaka i zadał mu kilka silnych uderzeń okutą laską w głowę, rozbijając czaszkę. W kilku minutach Nowak skonał. —

Wypadek ten budzi sensację tem większą, że zaszedł w gmachu sądowym.

Dodać należy, iż tragicznie zmarły Józef Nowak cieszył się wielkiem zaufaniem w kołach kupieckich Wielkopolski miał dobrą opinję i uchodził za człowieka łagodnego usposobienia. — Inaczej morderca Piasecki. Posiada on charakter gwałtowny i nieumiarkowany.

Do Społeczeństwa.

Był z nami i być nie przestał z nami Duch Sienkiewicza.

Za trumną, wiozącą szczątki Jego ziemskiej powłoki, szedł tak niedawno temu do Ojczyzny i działał z poza grobu. Nachylił serca dwóch bratnich narodów, iż nad tą trumną podały sobie dłonie do uścisku nierozerwalnego na dobrą i złą dolę przyszłości. A tu, nad stalowemi Brdy falami, zniewolił do pokłonu przed swym genjuszem wszystkie warstwy społeczne, wszystkie stany, wszystkich obywateli„ nawet tych, którym nie dozwoliło przeznaczenie uważać mowy Sienkiewicza za swoją mowę ojczystą.

W godzinie hołdu narodów zrodziła się myśl uczczenia Go pierwszym w Jego Ojczyźnie pomnikiem. Pomnik ten będzie symbolem Genjuszu Rasy. Tej rasy, która z ewangelją miłości kroczyła od dni Horodła poprzez dzieje; tej rasy, która już tylokrotnie w ciągu długich swej historji wieków dawała na swej ziemi i chleb i nową ojczyznę różnojęzycznym swoich gości rzeszom; tej rasy, która nigdy wyzwania nie rzucała nikomu, ale żadnym potopem zagładzić się nie dała i z żadnej piędzi ziemi rodzinnej nie rezygnowała ani nie rezygnuje nigdy!

Stawiamy pomnik Króla-Ducha!

Stanąć on ma wysiłkiem wyłącznym społeczności miejscowej, która pod błogosławieństwem wielkich duchów przyszłości chce iść z otuchą wielkoduszną ku tajemnicy nieznanych przeznaczeń. Z groszowych ofiar warstw najuboższych, smaganych nędzą bytu, dźwigamy kamień węgielny; od tych, którym los nie macochą, lecz dobrotliwą okazuje się matką, spodziewa się teraz poparcia Komitet Budowy Pomnika. Od nich zależy czy w naznaczonym przez Komitet terminie 3 maja 1927 roku stanie ten pomnik, maluczkim równie jak wielkim „ku pokrzepieniu serc".

Komitet Wykon. Budowy Pomnika H. Sienkiewicza.

KRONIKA

KALENDARZYK.

Sobota, 30 października: Germana B., Serapjona B.
Niedziela, 31 października: Olimpjusza M., Wolfganga B.
Wschód słońca o godz. 6,28; zachód o godz. 4,10.
Wschód księżyca o godz. 1,35 pn.; zachód o g. 2,54 pp.
Poniedziałek, 1 listopada: Wszystkich Świętych.
Wschód słońca o godz. 6,29; zachód o godz. 4,08.
Wschód księżyca o godz. 2,40 pn.; zachód o g. 3,14 pp.
Wtorek, 2 listopada: Dzień Zaduszny. Jerzego B. W.
Wschód słońca o godz. 6,30; zachód o godz. 4,06.
Wschód księżyca o godz. 0,00; zachód o g. 3,32 pp.

KALENDARZYK TEATRALNY.

Sobota 30. 10.: o g. 4 Królowa Śnieżka i 7 karłów (ceny najniższe).
Sobota 30. 10.: o g. 8 Mąż i żona (premjera).
Niedziela 31. 10.: o g. 12,30 Uroczysta Akademja Sienkiewiczowska.
Niedziela 31. 10.: o g. 4 Królowa Śnieżka i 7 karłów.
Niedziela 31. 10.: o g. 8 Cały dzień bez kłamstwa.
Poniedziałek o godz. 4: Odsiecz Wiednia (ceny zniż.)
Poniedziałek o godz. 8 w.: Źle kochana.
Wtorek: Lilje (ostatni raz).
Środa: Cały dzień bez kłamstwa.
Czwartek: Mąż i żona.
Piątek: Skalmierzanki (ceny zniżone).
Sobota o godz. 4: Królewna Śnieżka (ceny zniżone).
Sobota o godz. 8: Gdybym chciała (ceny zniżone).
Niedziela o g. 1 pp.: Królewna Śnieżka (ceny zniż.).
Niedziela o g. 4 pp.: Odsiecz Wiednia (ceny zniżone).
Niedziela o godz. 8 w.: Mąż i żona.
Początek o godzinie 8 wieczór.

Dyżur nocny w aptekach:

Od niedzieli 31 bm. do poniedziałku 1. 11. 26 dyżurują następujące apteki:
Apteka pod Aniołem, ul. Gdańska.
Apteka Kużaja, ul. Długa.
Apteka pod Łabędziem, ul. Gdańska.
Od poniedziałku 1. 11. 26 do wtorku 2. 11. 26 dyżurują następujące apteki:
Apteka pod Koroną, ul. Dworcowa.
Apteka pod Niedźwiedziem, ul. Niedźwiedzia.
Od wtorku 2. 11. 26 do poniedziałku 8. 11. 26 dyżurują następujące apteki:
Apteka Centralna, ul. Gdańska.
Apteka pod Lwem, na Okolu.

Bibljoteka Miejska (St. Rynek 1) otwarta z wyj. niedz. i świąt od godz. 9—14 i 17—20. Wypożyczalnia od 11—13,30 po poł. tylko w poniedziałki, środy i soboty od 17—18.45

Muzeum Miejskie przy Starym Rynku otwarte codziennie od godz. 9 do 3, w sobotę od 9 do 2, w niedzielę od godz. 11 do 1. Obecnie w Muzeum wystawa obrazów artystów-malarzy bydgoskich.

Czytelnia T-wa Alliance Francaise w gimn. Kopernika otwarta codziennie od godz. 6—8 wieczorem. Dzienniki, tygodniki, ilustracje. Wypożyczalnia książek bogato uposażona w nowości Belletrystyki francuskiej.

— **Z Teatru Miejskiego.** Dziś uroczyste przedstawienie ku uczczeniu 50-letniej rocznicy zgonu genjalnego twórcy pereł literatury rodzimej, wielkiego poety Al. hr. Fredry. Wypełni je po raz pierwszy 3-aktowa komedja wierszem p. t. „Mąż i żona". Pełne słonecznej barwy, mistrzowskie uśmiechy polskiego Moliera z całym pietyzmem i najwyższym nakładem kosztów i pracy w stylową wystawę ujęte, stanowić będą niejako pełny akord dotychczasowej działalności. W głównych rolach pp. Kopczewska, Sokołowska, Kwiatkowski (reżyser) i Stępowski. Dekoracje p. R. Czaplickiego. Przedstawienie poprzedzi okolicznościowe przemówienie red. K. Fiedlera. Jutro w niedzielę o godz. 12,30 uroczyty Poranek ku czci H. Sienkiewicza, po południu o godz. 4 po cenach najniższych „Królewna Śnieżka", wieczorem zaś „Cały dzień bez kłamstwa" tryskająca brawurowym humorem komedja Mongommery'ego w pełnej humoru i werwy interpretacji czołowych sił zespołu. W poniedziałek po południu o godz. 4 po cenach zniżonych „Odsiecz Wiednia", wieczorem ostatnie w tym sezonie przedstawienie „Źle kochanej".

— **„Królewa Śnieżka",** bajka dla dzieci w 6 obrazach C. Danielskiego, na której przedstawienia zamknięto kasę przed rozpoczęciem widowiska, ukaże się dla naszych milusińskich w sobotę, dnia 20 bm. o g. 4 po południu po cenach najniższych.

— **Zniżki w Teatrze Miejskim.** Z dniem 1 listopada wprowadza Teatr Miejski legitymacje zniżkowe uprawniające do nabywania biletów do krzeseł parterowych lóż i na balkon I piętra ze zniżką 30 proc. od cen zwyczajnych. Każda legitymacja zawiera 20 kuponów, na podstawie których kasa sprzedaje bilety ulgowe na wszystkie przedstawienia (nie wyłączając świąt. W razie przedstawień obcej imprezy lub gościnnych występów legitymacje zniżkowe mogą być nieważne. W tym wypadku na afiszu znajdzie się uwaga: „Legitymacje zniżkowe nieważne". Legitymacje powyższe w cenie 1 zł ważne na 20 przedstawień, 20 kuponów bez ograniczenia czasu wykorzystania, nabywać można od czwartku w kancelarji teatru od godz. 10 do 1 i od 6 do 8 wieczorem.

— **Nabożeństwo w Klaryskach.** Zwraca się uwagę wiecznym uczęszczającym na krótkie nabożeń-

wo wieczorne o godz. 6¾ do kościoła Klarysek, że nabożeństwa te w dalszym ciągu w dni powszednie i święta będą odprawiane za wyjątkiem 3 ostatnich dni Wielkiego Tygodnia.

— **Związek Tow. Przemysłowo-Rzemieślniczych** okręg Bydgoszcz, przypomina zjazd delegatów, który odbędzie się w niedzielę 31 bm. o godz. 11 w Ognisku.

— **Komunikat zarządu Tow. „Monsalvat".** Aby zdyskredytować towarzystwo, pracujące owocnie na polu oświaty wśród młodzieży rzemieślniczej i kupieckiej, wrogie jakieś czynniki rozsiewają potworną poprostu wieść, że Tow. Młodz. „Monsalvat" pracuje na rękę — komunistom. Ponieważ to okropne oszczerstwo, nieuzasadnione zupełnie, gdyż towarzystwo to nie zajmuje się nic a nic polityką, ugodziło w pierwszej linji w zarząd, ten zaś wobec braku poparcia u członków samych nie czuł się na siłach wyśledzić i odpowiednio napiętnować wywrotowców, przeto zwołane zostało na ub. czwartek walne zebranie, na którem zarząd podał się do dymisji. Przystąpiono przy udziale połowy członków, tj. około 50, do wyboru nowego zarządu, na prezesa zaś wybrano cieszącego się ogólnem zaufaniem kolegę Klimka. Kuratorjum zostało uzupełnione i składa się obecnie z pp. Burschla, Szałkowskiego i Szalli. Praca towarzystwa pójdzie nadal i pod nowym zarządem, po linjach wytycznych, które podali założyciele tj. towarzystwo nadal pracować będzie nad podniesieniem poziomu kulturalnego członków oraz wyrobieniu poczucia oby watelskiego młodzieży. Oszczercom zaś dostanie się napewno dobra odprawa.

— **Wieczorek z tańcami na rzecz H. K. S.** Jak to już donosiliśmy przed kilkoma dniami, w sobotę dn. 30 bm. odbędzie się „Wieczorek z tańcami", urządzony staraniem Koła Przyjaciół Harcerskiego Klubu Sportowego. Wieczorek ten odbędzie się więc w dniu dzisiejszym; dlatego też przypominamy, aby wszyscy sportsmeni i sympatycy sportu w dniu dzisiejszym zjawili się gromadnie w sali Resursy Kupieckiej. Początek o godzinie 8 wieczorem. Wstęp tylko 1 złoty od osoby. Muzyczka doskonała. Na wieczorku będą wydane odznaczenia zwycięzcom w biegu 10 000 mtr. o mistrzostwo Pomorza. Tańce do rana, ile sił starczy.

— **Dyrekcja Francuskich Kursów „Sekwana"** podaje do wiadomości, że z powodu licznych próśb rodziców, będzie otwarty w początkach listopada br. nowy kurs początkujący dla dzieci. Kurs odbędzie się w godzinach popołudniowych. Opłata 6 zł miesięcznie. Zapisy codziennie od godz. 1 do 3 w sekretarjacie Kursów, Cieszkowskiego 12 II p. Zapisy na nieliczne wolne miejsca w Szkole Francuskiej dla małych dzieci przyjmują się nadal.

— **Podziękowanie.** P. Bernard Stark z powodu wyjazdu na wystawę do Marsylji nie mógł wziąć udziału w naszej uroczystości w dniu 10 października. Zamiast biletów na Raut-Bal Błękitny przesłał nam na cele Związku Hallerczyków 20 złotych, co niniejszem kwitujemy i za co składamy serdeczne podziękowanie. Cześć! (—) St. Pałaszewski, prezes Chor. Pom. Zw. Hallerczyków.

— **Podatek od lokali.** Na zasadzie ustawy z dnia 2 sierpnia br. o podatku od lokali z dniem 1 sierpnia 1926 r. wprowadza się jednolity podatek od lokali w wysokości 8% na rok od przedwojennego komornego wzgl. wartości czynszowej z czerwca 1914 r. obliczonego w stosunku rocznym i przerachowanego na zł, — zamiast obowiązujących dotąd podatku komunalnego i państwowego. Na powstałą stąd różnicę Miejski Urząd Podatkowy rozsyła obecnie dodatkowe nakazy płatnicze na 1926 r. tym płatnikom, którzy płacili mniej niż 8% obu wyżej wspomnianych podatków Płatnicy winni wpłacać do Kasy Miejskiej Urzędu Podatkowego podatek od lokali według dawniej otrzymanych nakazów płatniczych, a powstałe ewentualnie mogące powstać nadpłaty podatku przez płatników opłacających dotąd łącznie państwowego i komunalnego podatku 9% będą zarachowane tymże płatnikom na podatek od lokali na 1927 r. Ponieważ na zasadzie wspomnianej Ustawy z dniem 1. VIII. 1926 r. wolne są od podatku budynki fabryczne zaleca się przedsiębiorstwom fabrycznym wpłacić państwowy i komunalny podatek od lokali tylko za I, II i ⅓ trzeciego kwartału t. j. do 1 sierpnia br. Już przepłacone kwoty będą zaliczane na inne podatki państwowe, wzgl. zwracane płatnikom. Wnoszenie reklamacji z tytułu otrzymywanych dodatkowych nakazów płatniczych jest bezcelowe, gdyż wymiar dodatkowy jest automatycznym podwyższeniem stopy podatkowej do 8%. Dodatkowo wymierzone kwoty płatne są łącznie z ostatnią ratą dotychczasowych podatków od lokali t. j. w listopadzie rb. Pozatem Miejski Urząd Podatkowy rozesłał nowe listy lokatorów do wymiaru podatku od lokali na 1927 r. które gospodarze domów lub prawni ich zastępcy winni ściśle wypełnić, a lokatorzy swymi podpisami dane o ich mieszkaniu potwierdzić. Szczególnie zwraca się uwagę na wysokość podania czynszu z czerwca 1914 r. w celu uniknięcia niedokładności przy wymiarze podatku na 1927 r. Wypełnione listy lokatorów należy bezzwłocznie zwracać do Miejskiego Urzędu Podatkowego, Nowy Rynek nr. 1. I piętro, pokój nr. 16.

— **P. Józefa Kołodziejczaka,** który złożył 14. 10. 1924 pożyczkę długoterminową z r. 1920 na kwotę 9900 marek polsk., a w zamian za którą otrzymał pożyczkę konwersyjną z r. 1924 na 99 zł, uprasza się o zgłoszenie w Kasie Skarbowej w Bydgoszczy.

— **Tow. gimn. Sokół Bydg. IV Bielawy** urządza w niedzielę, dnia 31 bm. wielką zabawę jesienną na sali p. Ferenca przy ul. Senatorskiej 76. Gości oczekują różne niespodzianki. Szan. Obywatelstwo na te zabawę jaknajuprzejmiej się zaprasza. Początek o godz. 7 wieczorem.

— **Sokoli Okręgu V.** Za poległych w walkach o wolność Ojczyzny odbędzie się uroczyste oddanie hołdu przy grobie Nieznanego Powstańca w poniedziałek, 1. 11. Zbiórka w poniedziałek o godz. 3 po południu u Patzera. Strój sokoli obowiązuje..

— **Komitet freblowski w języku francuskim** dla małych dzieci, od lat 5—8 — organizuje dyrekcja Francuskich Kursów Rządowych. Powyższy komplet prowadzony będzie w godzinach rannych w mieszkaniu prywatnem, z dozorem i opieką zapewnioną. Wobec z góry ograniczonej ilości miejsc, pożądane spieszne zgłoszenia. Zapisy przyjmuje Sekretarjat kursów, w gimnazjum Kopernika, codziennie od godz. 6—8 wieczorem. Warunki przystępne.

— **Ku uwadze czytelnikom bibljoteki T. C. L. na Wilczaku!** W niedzielę, dnia 31 bm. wymiana książek się nie odbędzie. W następne niedziele bibljoteka otwarta jak zwykle od godz. 2—3.

— **Najtańsze źródło zakupu!** Materjały wełniane, damskie i męskie, zamsze, plusze jedwabne, jedwabie, aksamity itd. Materjały bawełniane białe bieliźniane, pościelowe, fartuchowe, inlety, flanelki, bluzkowe i koszulowe. Bielizna damska, męska i dla dzieci. Firany, podszewki itd. Najtaniej do nabycia w firmie R. i C. Kaczmarek, Bydgoszcz, Stary Rynek nr. 7. Firma posiada oddział miarowy, który wykonuje według najnowszych modeli elegancko, bardzo tanio i dobrze konfekcję damską i męską. Wielki wybór odpowiednich materjałów firma posiada stale na składzie. Szczegóły w ogłoszeniu.

— **Cyrk Medrano.** Wczoraj wieczorem w sali dawnego Teatru Popularnego odbyło się pierwsze przedstawienie Cyrku Medrano. Z braku miejsca szczegóły o tem przedstawieniu podamy w numerze wtorkowym.

— **Kino Kristal** wystawia film „Hrabina Marica" według słynnej operetki Kalmana i 3-aktową komedję „Kokainista z przypadku".

— **Kino Marysieńka** wystawia dziś premjerę arcydzieła z czasów cezarów rzymskich „Neron", który niewątpliwie ściągnie tłumy do „Marysieńki".

— **Kino Corso** wyświetla w dalszym ciągu włącznie z niedzielą film p. t. „Bandyta mimowoli", sensacyjno-awanturniczy film. W roli głównej William Desmond. Na scenie występy artystów.

LUKSOL najwykwintniejsza PASTA do obuwia
P Kn-917

Sport

Piłka nożna.

O mistrzostwo klasy C w T. Z. O. P. N. rozegrają mecz jutro o godz. 2½ I. O. P. N. „Gwiazda" z I. K. S. „Koroną" na boisku Szkoły Ofic. Zawody zapowiadają się interesująco, gdyż są to rozstrzygające. O godz. 1-ej przedmecz.

Inowrocław.

× **Zarząd Związku Stowarzyszeń Polskich w Inowrocławiu** zwołuje plenarne zebranie na sobotę. dnia 30 bm. o godz. 8 wieczorem na górnej salce Parku Miejskiego. Porządek obrad następujący: 1) Sprawozdanie z ostatniego zebrania; 2) Komunikaty Zarządu; 3) Sprawozdanie z czynności Zarządu za ubiegły kwartał; 4) Sprawa bibljoteki; 5) Wolne głosy. Delegaci poszczególnych Towarzystw należących do Związku Stowarzyszeń, raczą przybyć na zebranie, by wspólnemi siłami prowadzić rozpoczęte zamiary.

× **Byle tak dalej.** Posiedzenie Rady Miejskiej dn. 27 października br. było zgodne w swych postanowieniach i dla tego wyszło niepokonane przy wyborach nowych radców miejskich, lecz zwyciężył kierunek umiarkowany. Ani jednego radcę ze strony PPS. nie wybrano, mimo iż ci ostatni używali i grozb i głosowali jednolicie za swoim kandydatem Kozłowiczem. Wybrani radcami miejskimi zostali: pp. sędzia Głowacki, kupiec Spławski i poseł Lisiecki. Przy głosowaniu na dwu pierwszych radnych, prawica miała zdecydowaną większość. O trzeciego radnego toczyła się walka aż przez trzykrotne głosowanie. Kandydat PPS. Kozłowicz otrzymał głosów 17, a poseł Lisiecki 18. Jednym przeto głosem większości uratowano godność Rady Miejskiej, niedopuściwszy socjalisty na radnego. PPS. powzięła opozycję z tego powodu. Tymczasem prawica ma większość. Solidarność górą, aby tak dalej zawsze było.

× **Tow. Pań Miłosierdzia** św. Wincentego a Paulo zwołuje walne zebranie na dzień 31 października (niedzielę) o godz. 5 po południu na salce Ochronki przy ul. Poznańskiej. O godz. 8 i pół rano dnia tego nastąpi wspólna Komunja św. tak dla Pań Miłosierdzia jak i ubogich przez towarzystwo wspieranych, w kościele N. Serca P. J. Dla tych biednych istot, zdziałało Tow. Pań Miłosierdzia bardzo wiele, o tem przekonają się wszyscy na walnem zebraniu, na które gorąco Towarzystwo Pań zaprasza.

× **Z ramienia Tow. Sokół** odbędzie się w niedzielę dnia 31 bm. odczyt z lekcją praktyczną, którą przeprowadzi słynny Stefan Roland, siłacz znakomity. Dochód z tego odczytu ma być przeznaczony na budowę sokolni. Spodziewać się należy, iż sala hotelu „Basta" o godzinie 8 wieczorem będzie przepełnioną.

× **Wdowa Anna Chojnacka,** lat 69 zamieszkała przy ul. Kasztelańskiej, zmarł nagle dnia 22 bm. prawdopodobnie na udar serca.

* **Repertuar Teatru Miejskiego w Grudziądzu.** W sobotę 30 bm. o godz. 4 popoł. specjalne przedstawienie dla uczącej się młodzieży po cenach najniższych „Młody las", a wieczorem o godz. 8 premjera krotochwili „Ułani księcia Józefa". W niedzielę 31 bm. o godz. 4 popoł. sztuka węgierskiego autora A. Hajo „Starzy i młodzi"; wieczorem o godz. 8 po raz drugi „Ułani księcia Józefa". W poniedziałek dnia 1 listopada o godz. 8 i pół wiecz. „Wielki Koncert Religijny" z udziałem artystów opery warszawskiej. Sprzedaż biletów rozpoczęta w dziennej kasie teatru w „Wielkopolance" (Plac 23 Stycznia).

* **Dyżur nocny aptek.** Od 30 bm. do 5 listopada włącznie: Apteka pod Orłem, ul. 3 Maja 25, tel. 360.

* **Srebrne gody małżeńskie** obchodził w środę dn. 27 bm. p. Antoni Głowacki, przodownik miejsc. III Komisarjatu Policji Państw. Serdeczne życzenia Szan. Jubilatom na dalszą drogę pożycia małżeńskiego.

* **Wóz w płomieniach na ulicy.** Na Chełmińskiem Przedmieściu w środę, dnia 27 bm. około godz. 2 po poł stanął nagle w płomieniach wóz załadowany sianem, należący do 18 pułku ułanów pomorskich. Wypadek ten wydarzył się na ul. Chełmińskiej. Przywołano Straż Pożarną, która wkrótce ogień ugasiła. Siano wprawdzie zniszczało, ale wóz ocalono. Przyczynę powstania ognia na razie nie zdołano stwierdzić.

* **Kradzież roweru** zgłoszono w tut. urzędzie policyjnym. Poszkodowanym jest p. P. Batowski, zam. przy ul. Lipowej 67, któremu skradziono rower wartości przeszło 150 zł. Bieliznę wartości 400 zł skradziono ze strychu mieszkania p. Piotra Pachomowa przy ul. Fortecznej 20a. Policja wdrożyła dochodzenia.

* **Zderzenie się samochodów.** W czwartek dnia 28 bm. o godz. 10 i pół przed poł. na skręcie ul. Sienkiewicza i Mickiewicza, naprzeciwko poczty — naje-

chał ciężki samochód ciężarowy firmy spedyt. „Schim melfennig" na samochód-dorożkę nr. 11, jadącą z przeciwnej strony. Dorożka została odrzucona na bok i przygnieciona do krawędzi chodnika z tym skutkiem, że przednia oś uległa pęknięciu. Z jadących nikt nie poniósł szwanku. Mocno uszkodzony samochód odtransportowano potem do warsztatów reparacyjnych p. Lipińskiego przy ul. Mickiewicza.

* **Do szeregu Drużyno Sokola!** W myśl rozkazu najwyższej naszej władzy sokolej, wzywamy wszystkie nasze trzy gniazda grudziądzkie do wspólnej zbiórki, która odbędzie się w niedzielę, dnia 31 października br. o godz. 1 w południe w Grudziądzu na boisku miejskiem przy ul. Radzyńskiej. Po przyjęciu raportu nastąpi pochód z orkiestrą wojskową na czele przez miasto, a rozwiąże się w Tarpnie w lokalu tamtejszego gniazda. Zbiórka ta wypaść powinna mimo tak późnego ogłoszenia, jaknajlepiej, a stanąć winny wszystkie oddziały, a więc młodzież obojga płci, jako i niemniej sokolice i sokoli. Ma to być manifestacja Sokola, jakiej jeszcze nie urządziliśmy w Grudziądzu, mamy bowiem wykazać naszą siłę i żywotność a szczególnie karność i obowiązkowość, dla tego wzywamy Was, kochana Drużyno Sokola, by w szeregach nie brakło żadnego sokoła. Czołem!

Przewodnictwo Okręgu III.

Strzelno. (Pożar w domu.) Dom robotniczy w Strzelnie klasztornem padł pastwą pożaru dnia 26 bm. o godz. 6 wieczorem. Straż pożarna z Strzelna przybyła na miejsce pożaru i zajęła się żywo gaszeniem.

Chełmce, pow. strzeliński. (Poświęcenie pomnika.) Tow. Powstańców i Wojaków w Chełmcach pow. strzelińskiego urządza dnia 31 bm. poświęcenie pomnika ku czci poległych. O godz. 15 uroczyste zebranie.

Trzemeszno. (Wypadek na kolei.) W ubiegłą niedzielę rano wydarzył się na bocznym torze tutejszego dworca wypadek, który spowodował duże straty materjalne. Po zestawieniu pociągu, który miał opuścić stację, maszynista cofnął pociąg, aby wagony, adresowane do miejscowej krochmalni, odepchnąć na miejsce przeznaczenia. Z niewiadomej przyczyny jeden z wagonów wypadł z szyn i na przestrzeni około 50 metrów toczył się po drewnianych podkładach, wagon zaś znajdujący się tuż przy wykolejeniu, wpadł nań z rozmachem. Podkłady są zniszczone, jeden wagon zmiażdżony, drugi uszkodzony. Wypadku z ludźmi na szczęście nie było.

Gniezno. (Bank w sienniku.) W tych dniach wieczorem włamano się do mieszkania Marji Kostrzewskiej, zam. przy ulicy Rzeźnickiej 4 i skradziono z siennika 1025 zł gotówki.

Brudzew. (Wielkopolska.) (Hjeny cmentarne.) W nocy z dnia 20 na 21 bm. nieznani osobnicy rozkopali na cmentarzu parafjalnym w Budzewie dwa groby, w których złożono ciała: 11 września br. zmarłego Aleksego Trzepacza i 11 października br. Antoniny Niewiadomskiej. Zbrodniarze wydobyli trumny na wierzch i otworzywszy je, ograbili całkowicie z odzieży ciała nieboszczyków, a zupełnie nagie zwłoki włożyli z powrotem do trumien, przysypując je w grobach do połowy ziemią, sami zaś, niespostrzeżeni umknęli. W celu wykrycia sprawców policja prowadzi energiczne dochodzenie.

Rogówko. (Napad bandycki.) Przed kilku dniami około północy napadło dwóch zamaskowanych bandytów zagrodę rolnika Polefusa, którego rodzinę sterroryzowano rewolwerami, żądając wydania ukrytej rzekomo większej sumy pieniężnej. Po splądrowaniu mieszkania bandyci zrabowali dwie złote obrączki ślubne, broszkę, damski zegarek złoty oraz 10 srebrnych monet (niemieckich). Zawiadomiona o napadzie policja, wysłała za bandytami konno kilku posterunkowych, których zabiegi nie doszły narazie do skutku.

Poznań. (O zabójstwo.) Przed Sądem Okręgowym odpowiadał wczoraj 22-letni Stanisław Wilga z Poznania. Dnia 20 czerwca br. Wilga w czasie sprzeczki niej. Napieralskiego, do którego od dłuższego czasu odczuwał niechęć, obił laską, oraz pchnął sztyletem, przebijając płuca, co spowodowało śmierć. Oskarżony tłomaczył się, że bójkę wszczął Napieralski, który pierwszy go zaczepił, sam zaś działał w własnej obronie, nie mając zamiaru zabicia przeciwnika. Trybunał wymierzył oskarżonemu karę więzienia przez 9 miesięcy.

Poznań. (Porwanie dziewczyny w aucie.) Na policji zgłosiła się 16-letnia panna S., powiadamiając o przygodzie, jaka jej się przydarzyła w piątek ubiegły wieczorem. O godzinie 9 wieczorem wracała do domu na Jeżyce. Na ulicy Słowackiego wyskoczyło z pewnego auta dwóch mężczyzn, którzy pochwycili ją i gwałtem wciągnęli do samochodu, uwożąc ją za miasto. Pod jednym z lasów podmiejskich auto stanęło z powodu defektu w maszynie. Korzystając z nieuwagi napastników, dziewczyna pod osłoną ciemności, uciekła do miasta. Policja, zawiadomiona o napadzie, energicznie poszukuje tajemniczych uwodzicieli.

Zbąszyń. (Nieszczęśliwy wypadek.) W tartaku p. Czajki piła ucięła robotnikowi Rauowi dwa palce lewej ręki. Jest to już trzeci wypadek w tartaku w stosunkowo krótkim czasie.

n-863
UNAMEL
Wyroby te zasługują na uwagę!
Dr. W. A. Henatsch - Unisław.

Silno. (Przygody „Lutni" chojnickiej.) W nocy z 17 na 18 bm. stanęło niedaleko wioski naszej auto własności p. Lewandowskiego z Chojnic. Znajdujący się w aucie pasażerowie, zespół „Lutni" chojnickiej, zniewoleni byli wysiąść i udać się w dalszą drogę powrotną do Chojnic, czekając na następny pociąg do godz. 7,07 rano. Niektórzy pasażerowie udali się do pobliskich domostw osadników, w których dzięki uprzejmości osadników udało się im schornić i posilić. Auto zaś zapchano do Silna, gdzie nastąpić miała reparacja i zakup benzyny. Auto to przypomina podobne jazdy z Charzykowa do Chojnic.

Ogorzeliny, pow. chojnicki. (Epidemja odry.) Po między dziećmi szkolnemi naszej wioski wybuchła odra, zataczając dość szerokie rozmiary. Dotychczas zachorowało przeszło 20 dzieci. Zarządzono przepisane środki zaradcze i należy mieć nadzieję, że choroba zostanie stłumiona.

Toruń. (Polski charakter miasta.) Ludność Torunia wynosiła według statystyki miejskiej w dniu 30 września br. 47 567 osób, w tem 2250 Niemców, 394 żydów. Od r. 1921 do chwili obecnej ilość mieszkańców Torunia powiększyła się o 7728 osób.

Tuchola. (Kara za zniewagę sołtysa.) O zniewagę sołtysa oskarżono przed sądem ławniczym w Tucholi A. Molusa z Kloni. Przeciw wyrokowi, który opiewał na grzywnę 5 zł, wniósł M. odwołanie. Odwołanie z powodu niestawienia się oskarżonego na rozprawę sądową Izba Karna odrzuciła.

Wielka Komorza, pow. tucholski. (Kradzież gęsi). Skradziono z chlewa 6 gęsi, 3 kury, siekierę i worek, ogólnej wartości 110 zł na szkodę ubogiej wdowy Czerwińskiej. Złodzieje nie byli wydocznie przygotowani do transportowania swego łupu, kiedy nawet worek się przydał, w którym z pewnością odnieśli smaczne gęsi. Również robotnikowi Osowskiemu skradziono tej nocy 5 kur. Zawiadomiony o wypadku kradzieży Urząd Policji Państwowej w Tucholi, wysłał na miejsce jednego posterunkowego, który przeprowadził śledztwo.

Osowo, pow. starogardzki. (Włamanie.) W nocy z 22 na 23 bm. włamali się niewyśledzeni dotąd sprawcy do mieszkania Andrzeja Piotrowskiego w Osowie i skradli za 1000 zł garderoby. Policja wszczęła energiczne śledztwo.

Zblewo, pow. starogardzki. (Dzieci wznieciły pożar). Przed kilku dniami spaliły się zabudowania gospodarcze p. Fr. Mazurowskiego. Ogień wznieciły, jak śledztwo ustaliło ,dzieci.

AROMATYCZNE
PŁATKI MYDLANE
dla delikatnych materjałów.
Niezrównana siła pienienia!
Zdumiewający skutek!
Rozpuszcza się w zimnej wodzie!
n-984

Uniwersalna kobieta.

W nadmorskiej mieścinie Bacton w Anglji żyje pani Rosa Gotts, która może się poszczycić, tem że ma więcej zajęć niż niejeden mężczyzna. Przedewszystkiem jest poborcą podatkowym dwóch parafji i objeżdża obie parafje na bicyklu zbierając fundusze od płatników; pozatem jest urzędnikiem rady parafjalnej, rodzajem wójta swej wsi, dziekanem kapiicy baptystów, nadzorczynią szkoły niedzielnej i czynnym członkiem angielskiej kobiecej ligi wstrzemięźliwości. Gdy mąż jej umarł pięć lat temu objęła po nim przedsiębiorstwo budowlane i pomimo rozlicznych innych zajęć, prowadzi je po dziś dzień wzorowo.

Gorzej jak w Meksyku.

W „Gazecie Warszawskiej Porannej" czytamy:

Niedziela: Nad ranem do kancelarji głównej Dowództwa wojsk łączności (Ciepła 22) w Warszawie w stolicy Polski, gdzie w najbliższym sąsiedztwie: Centrala policji kryminalnej! baon bandytów przystawił sobie dwupiętrową drabinę od posesji domu nr. 30 przy ul. Grzybowskiej i dokładnie znając rozkład kancelarji rozcinał aparatem z acetylenem płyty stalowe żelaznej kasy polowej, w której przechowywane są rozkazy M. S. Wojsk. z ważnymi tajemnicami wojskowymi i tajnymi aktami mobilizacyjnymi. Kasę wciągnęli linami na strych, kancelarję splądrowali i zdemolowali. Dotychczas nie wyśledzeni. Gdzie były posterunki wojskowe nie wiadomo.

Poniedziałek: Kradzież w gmachu prezydjum rady ministrów! W mieszkaniu ministra przemysłu i handlu p. Kwiatkowskiego w biały dzień niewykryci dotychczas sprawcy, skradli ministrowi dwa nowe palta i sweter...

Wtorek: Bójcież się Boga ludzie, pilnujcież trochę więcej przynajmniej tych oficjalnych gmachów, bo jak dalej pójdzie w tym tempie i w tym stylu, to pewnego dnia w minutę po skończonej Radzie Ministrów skradną złodzieje protokół posiedzenia, dziesięć tek skórzanych, dwa futra karakułowe i kilka „zwycięskich szabel", żeby to poniżej wartości nominalnej zbębnić na Kercelaku. (a n.)

Samobójczy skok z zawrotnej wysokości.

Jak podają paryskie pisma z ub. niedzieli, dziwny wypadek samobójstwa zdarzył się w sobotę na oczach ogromnego tłumu w Paryżu na bulwarze des Capucines. O pół do 8-ej rano spieszący do zajęć rannych przechodnie zauważyli na gzymsie dachu Grand Hotelu młodą dziewczynę, szybko się posuwającą na tej zawrotnej wysokości. Wkrótce zbity tłum zatamował ruch uliczny i śledził z napięciem jej niespokojne ruchy. Badany urzędnik hotelu oświadczył:

— Gdy wyszedłem na dach i starałem się przemówić do niej, krzyknęła mi po niemiecku: proszę mnie nie ruszać bo skoczę! Napróżno usiłowałem ją uspokoić, nic nie pomogło.

Wtedy przybyła wezwana policja i straż ogniowa. Tłum coraz więcej wzrastał. Sześciu strażników rozpostarło na dole dużą sieć aby w nią pochwycić nieszczęśliwą. O 9-ej dostawiono olbrzymią drabinę, która jeszcze bardziej zdenerwowała młodą kobietę. W chwile później słaby okrzyk na górze i nieszczęśliwa poślizgnąwszy się na rynnie runęła z dachu w przepaść. Po drodze zawadziła o balkon 6 piętra, następnie straż ogniowa zdołała ją pochwycić w nastawioną sieć lecz ciężkie uderzenie głową o bruk spowodowało śmierć natychmiastową na oczach licznych widzów.

Bliższe badania wykazały, że była to młoda modystka wiedeńska Leopoldine Fleisteiner, 29 lat, zarządzająca krawieckim zakładem w Wiedniu. Poprzedniego dnia przybyła ze swoim pracodawcą do Paryża. Zdradzała ona od pewnego czasu nienormalny stan umysłu, jak objaśnia pracodawca p. Franck.

Zwycięstwo kobiet w Belgji.

Pisma donoszą z Brukseli, że po raz pierwszy w historji Belgji kobiety zawładnęły całkowicie zarządem jednego z tamtejszych miast. W dodatku: stało się to skutkiem opieszałości mężczyzn!

W miejscowości Herck la Ville, krótko przed wyborami do Rady miejskiej, niewiasty sporządziły listę wyborczą, zawierającą wyłącznie żeńskie kandydatki i złożyły ją w przepisanym terminie u właściwej władzy. Zaskoczeni w ten sposób obywatele płci męskiej, ułożyli niezwłocznie również listę, na której widniały wyłącznie męskie nazwiska i przesłali ją urzędowi miejskiemu. Niestety! Lista „męska" opóźniła się o jeden dzień i nie mogła już być uwzględnioną. Tak więc wybory — naznaczone na dzień 10 października — dadzą walne zwycięstwo płci pięknej i odtąd cały zarząd miasteczka Herck la Ville, liczącego 3000 mieszkańców i położonego w okręgu Limburg, w pobl. Leodjum, spoczywać będzie w rączkach tamtejszych energicznych obywatelek.

Podobny los zagraża, jak donoszą gazety, miastu Waret Leveque, gdzie złożonc jedną tylko listę wyborczą, zawierającą wyłącznie żeńskie kandydatki. Przedsiębiorcze białogłowy są zdecydowane natychmiast po objęciu władzy, wszystkie posady miejskie, poczynając od burmistrza, a skończywszy na nocnym stróżu, bez wyjątku powierzyć reprezentantkom płci... „słabej"!

WSPIERAJCIE NASZYCH NIEWIDOMYCH!
Towarzystwo Opieki nad Niewidomymi
przyjmuje zamówienia na wszelkie
prace igliczkowe
(swetry, skarpetki, pończochy, halki i t. d.),
na kosze do węgli, drzewa itd.,
na krzesła do wyplatania
w Schronisku dla Niewidomych, ul. Kołłątaja 13 14.

Jarmarki w województwie poznańskiem.

3 listopada.

Buk pow. Grodzisk: kramarski, koński, bydlęcy.
Rychtal pow. Kępno: ogólny, koński, bydlęcy świński.
Szubin: bydlęcy, koński, kramarski.
Witkowo: ogólny.

4 listopada.

Pogorzela pow. Koźmin: ogólny.

6 listopada.

Zbąszyń pow. Nowy Tomyśl: kramarski, bydlęcy, koński, świński.

8 listopada.

Gniezno: koński, bydlęcy, kramarski.

9 listopada.

Czarnków pow. Czarnków: bydlęcy, koński.
Czempiń: ogólny.
Fordon pow. Bydgoszcz: kramarski.
Gniezno: kramarski, bydlęcy, koński.
Krobia pow. Gostyń: kramarski, koński, bydlęcy.
Międzychód: bydlęcy, koński, świński.
Miejska Górka pow. Rawicz: ogólny.
Nakło: bydlęcy, koński, kramarski.
Nekla pow. Środa: kramarski, koński, bydlęcy, świński.
Sulmierzyce pow. Odolanów: kramarski, koński, bydlęcy, świński.
Wolsztyn: koński, bydlęcy, świński.

10 listopada.

Gniezno: kramarski, koński, bydlęcy.
Inowrocław: koński, bydlęcy.
Jarocin: ogólny.
Kępno pow. Kępno: ogólny.
Strzałkowo pow. Września: kramarski, koński, bydlęcy, świński.

11 listopada.

Mosina pow. Śrem: kramarski, bydlęcy, koński, świński.
Sieraków pow. Międzychód: kramarski, bydlęcy, koński.
Solec pow. Bydgoszcz: kramrski, koński, bydlęcy.

16 listopada.

Bnin pow. Śrem: bydlęcy, koński, świński, kramarski.
Czerniejewo pow. Witkowo: ogólny.
Gębice pow. Mogilno: ogólny.
Kopanica pow. Wolsztyn: kramarski, koński, bydlęcy, świński.
Krotoszyn pow. Krotoszyn: bydlęcy, koński, świński.
Łabiszyn pow. Szubin: kramarski, bydlęcy, koński.
Sarnowa pow. Rawicz: ogólny.
Skoki pow. Wągrowiec: kramarski, bydlęcy, koński.
Żerków pow. Jarocin: ogólny.

17 listopada.

Piaski pow. Gostyń: kramarski, koński, bydlęcy.

18 listopada.

Koronowo pow. Bydgoszcz: koński, bydlęcy.
Kościan: kramarski, koński, bydlęcy, świński.
Lwówek pow. Nowy Tomyśl: kramarski, koński, bydlęcy, świński.
Mielżyn pow. Witkowo: ogólny.
Poniec pow. Gostyń: kramarski, koński, bydlęcy.
Rawicz: koński, bydlęcy, świński.
Szamocin pow. Chodzież: bydlęcy, koński.
Wieleń pow. Czarnków: bydlęcy, koński.

23 listopada.

Bydgoszcz: (4 dni) kramarski, koński, bydlęcy.
Ostrów pow. Ostrów: kramarski, koński, bydlęcy.
Wielichowo pow. Śmigiel: ogólny.

24 listopada.

Krzywin pow. Kościan: bydlęcy, koński.
Pobiedziska: koński, bydlęcy.

25 listopada.

Gostyń pow. Gostyń: kramarski, koński, bydlęcy.
Jaraczew pow. Jarocin: bydlęcy, koński, kramarski.
Wronki pow. Szamotuły: kramarski, koński, bydlęcy.
Żnin: bydlęcy, koński, kramarski.

30 listopada.

Rynarzewo pow. Szubin: kramarski, bydlęcy, koński.

Jarmarki w województwie pomorskiem

2 listopada.

Brzeźno pow. Chojnice: kramarski, bydlęcy, koński
Czarze pow. Chełmno: kramarski, bydlęcy, koński.
Kiełno pow. Wejherowo: kramarski, bydlęcy, koński.
Liniewo pow. Kościerzyna: bydlęcy, koński, kramarski.
Lubichowo pow. Starogard: bydlęcy koński, świński.
Starogard: kramarski.
Świecie: kramarski, bydlęcy, koński.
Tuchola: kramarski, bydlęcy, koński.
Wąbrzeźno: bydlęcy, koński.
Więcbork pow. Sępólno: kramarski. bydlęcy, koński.

3 listopada.

Lubawa: bydlęcy, koński.
Pruszcz pow. Świecie: kramarski, bydlęcy, koński.
Starogard: kramarski.

4 listopada.

Gowidlino pow. Kartuzy: kramarski. bydlęcy, koński.
Kowalewo pow. Wąbrzeźno: kramarski.
Radzyn pow. Grudziądz: koński, bydlęcy.
Stężyca pow. Kartuzy: kramarski, bydlęcy, koński.
Toruń: bydlęcy, koński.

5 listopada:

Drzycim pow. Świecie: kramarski, bydlęcy, koński.
Kowalewo pow. Wąbrzeźno: bydlęcy, koński.
Tczew: bydlęcy, koński.

8. listopada.

Nowemiasto pow. Lubawa: bydlęcy i koński.

9 listopada.

Brusy pow. Chojnice: bydlęcy, koński, świński.
Działdowo: bydlęcy, koński.
Sępólno: bydlęcy, koński.
Sierakowice pow. Kartuzy: kramarski, bydlęcy, koński.

10 listopada.

Kartuzy: świński.
Luzino pow. Wejherowo: kramarski, bydlęcy, koński.
Rybno pow. Lubawa: kramarski, bydlęcy, koński.
Starogard: buhaję rozpłodowe.

11 listopada.

Chojnice: bydlęcy, koński, kramarski.
Czarnowo pow. Toruń: kramarski, bydlęcy, koński.
Kościelna Jania pow. Gniew: kramarski, koński, bydlęcy.
Lubawa: kramarski.
Tczew: kramarski.

12 listopada.

Grudziądz: bydlęcy, koński.

13 listopada.

Grodzieczno pow. Lubawa: kramarski, bydlęcy, koński.
Nowa Cerkiew pow. Starogard: buhaje rozpłodowe.

16 listopada.

Górzno pow. Brodnica: kramarski.
Jabłonowo obszar dworski: kramarski, bydlęcy, koński.
Kościerzyna: koński, bydlęcy, kramarski.
Lisewo pow. Chełmno: kramarski, bydlęcy, koński.

17 listopada.

Bysław pow. Tuchola: koński, bydlęcy.
Chełmża pow. Toruń: bydlęcy, koński.
Kurzętnik pow. Lubawa: kramarski, bydlęcy, koński.
Nowa Grabia pow. Toruń: kramarski, bydlęcy, koński.
Pelplin pow. Tczew: bydlęcy, koński.

18 listopada.

Kamień pow. Sępólno: koński, bydlęcy.

19 listopada.

Gniew: kramarski.

23 listopada.

Skarszewy pow. Kościerzyna: kramarski, bydlęcy, koński, świński.

25 listopada.

Łęg pow. Chojnice: kramarski, bydlęcy, koński.

29 listopada:

Krokowo pow. Puck: kramarski.

Giełdy.

Bank Polski płaci w dniu 30. 10. 26.

Dolary amer. 8.96, **dolary kanad.** 8.94, **funty ang.** 43.57, **franki szwajcarskie** 173.18, **franki francuskie** 27.65, **franki belgijskie** 24.90, **liry włoskie** 39, **marki niemieckie** 213.45, **guldeny gdańskie** 172.89, **guldeny holenderskie** 359, **korony czeskie** 26.58, **szylingi austrjackie** 126.75.

Gram złota na dzień 30 października rb. — 5,9816 zł (M. P. nr. 249 z dnia 29. 10. 1926 r.).

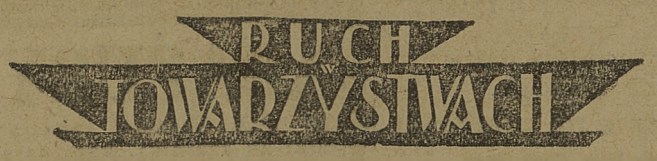

Fr. Ks. P. Należy się zwrócić do Urzędu Ziemskiego.

L. D. w S. Bez wypowiedzenia spłaty nie można żądać. Zatem wypowiedzieć z czasokresem przewidzianym w hipotece i potem dopiero skarzyć o wykreślenie.

Teod. Moz. Należy się spłata 15 proc. t. j. 2142,85 zł plus odsetki od 1. 1. 22 r. do 31. 12. 24 (dawniejszy procent przedawniony) w wysokości 321,43 zł, razem więc 2464,27 zł. Od 1. 1. 25 — 5 proc. rocznie, t. j. 123,22 zł. Kapitał płatny 1. 1. 28 r. Sąd może udzielić dalszej zwłoki.

G. B. Zah. Nakło Oiszewka. Winien Pan stawić wniosek do Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Poznaniu o obniżenie przerachowania, a gdyby odmówiono, wtenczas wniosek do sądu o przerachowanie. Uważamy, że O. U. Z. dosyć nisko przerachował.

Związek Oficerów Rezerwy — Koło Bydgoszcz. Panów Oficerów Rez. proszę o wzięcie udziału gremjalnego w obchodzie uroczystego oddania hołdu poległym w poniedziałek 1 listopada br. Zbiórka o godz. 8,30 w Ogrodzie Patzera, poczem msza św. o godz. 9 w kościele św. Trójcy, wreszcie udział w pochodzie do grobu Nieznanego Powstańca. (—) Prezes Koła.

Związek Oficerów Rezerwy — Koło Bydgoszcz. Panów Oficerów Rez. proszę o liczny udział w uroczystości z okazji poświęcenia kamienia węgielnego pod pomnik Henryka Sienkiewicza. Zbiórka w niedzielę, dnia 31. 10. br. o godz. 15 przed Starostwem. (—) Prezes Koła.

Baczność, Tow. Powstańców i Wojaków, Bydgoszcz-Szwederowo. W myśl powziętej uchwały zarządów Tow. w dniu 1 listopada br. Towarzystwo bierze udział w święcie zmarłych i poległych bochaterów. Zbiórka o godz. 8,30 rano w ogrodzie Patzera. W środę, dnia 3 listopada br. plenarne zebranie w lokalu drh. Konieczki, ul. Lenartowicza 3, o godz. 7 wieczorem. Zebranie zarządu zapowie drh. prezes, gdzie i ukogo przy zbiórce. Wszystkich członków zaprasza się o punktualne przybycie Zarząd.

Baczność, Bractwo Strzeleckie! W niedzielę, dnia 31 października br. o godz. 15,30 odbędzie się uroczystość poświęcenia fundamentu i złożenie kamienia węgielnego pod pierwszy pomnik H. Sienkiewicza. Zbiórka braci Strzelców o godz. 15,15 przed Starostwem w mundurach i z sztandarem. W dniu 1 listopada br. jako w święto umarłych i poległych w walkach o wolność Ojczyzny, odbędzie się uroczyste oddanie hołdu poległym przy grobie Nieznanego Żołnierza Wielkopolskiego podług następującego programu: o godz. 8,30 rano zbiórka w ogrodzie Patzera, 8,50 odmarsz do kościoła Św. Trójcy, o 9,00 msza św. Po mszy św. odmarsz do grobu Nieznanego Powstańca Wielkopolskiego i złożenie wspólnego wieńca. Członkowie stawią się w komplecie z sztandarem i w mundurach. Zarząd.

Baczność „Sokół" Bielawy! Dziś w sobotę, dnia 30 bm. odbędzie się plenarne zebranie o godz. 7,30 na sali drh. Ferenca przy ul. Senatorskiej 76. Z powodu bardzo ważnych spraw uprasza się o liczne przybycie. „Czołem"! Zarząd.

Tow. Abstynentów Bielawy. Zebranie uroczyste odbędzie się w niedzielę, dnia 31 bm. zaraz po sumie t. j. o godz 11,30 w szkole na Bielawkach. O liczne przybycie członków oraz sympatyków prosi Zarząd.

Towarzystwo Powstańców i Wojaków Bydgoszcz „Macierz". Zbiórka Tow. w poniedziałek, dnia 1 listopada br. o godz. 8,30 w ogrodzie Patzera o godz. 9,00 uroczysta msza św. w kościele Św. Trójcy, poczem pochód do grobu Nieznanego Powstańca Wielkopolskiego i złożenie wieńca. O jaknajliczniejszy udział uprasza. (—) Kałamaja, komendant.

Zebranie Zarządu Związku Kupców Podróżujących i Agentów Handlowych odbędzie się w niedzielę dnia 31 bm. ogodz. 10 w lokalu Sekretarjatu. Z powodu bardzo ważnych spraw, stawienie się w komplecie bezwarunkowo wymagane. Prezes.

Towarzystwo Młodzieży „Monsalvat". We wtorek, dnia 2 listopada br. o godz. 8 wieczorem odbędzie się w lokalu p. Kleina ul. Toruńska 157 zebranie zarządu. Przybycie wszystkich członków zarządu ustępujących i nowowybranych obowiązkowe Prezes.

Towarzystwo Młodzieży „Monsalvat". W środę, dnia 3 listopada br. o godz. 8 wieczorem u p. Kleina ul. Toruńska 157 odbędzie się lekcja tańców. Zarząd.

Polskie Zjednoczenie Drobnych Kupców. Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 31 października br. o godz. 4 po poudniu na sali p. Mellera na Placu Piastowskiem nr. 2. O liczne przybycie członków i sympatyków prosi Zarząd.

Towarzystwo Rzemieślników Polsko-Kat. urządza w niedzielę, dnia 31 października br. zabawę jesienną na wielkiej sali Patzera. Początek zabawy rozpoczyna się o godz. 6 wieczorem na którą serdecznie zaprasza Zarząd.

Towarzystwo Powstańców i Wojaków obw. bydgoskiego. W poniedziałek, dnia 1 listopada br. jako w święto umarłych i poległych w walkach o wolność Ojczyzny odbędzie się uroczyste oddanie hołdu poległym. W tym celu stawią się wszyscy członkowie o godz. 8,30 rano w ogrodzie „Patzera". Jaknajliczniejszy udział jest porządany. Wolność. Zarząd Obwodowy.

Tow. Ośw. „Lech" ma zaszczyt zaprosić wszystkich gości jak i sympatyków na odbyć się mającą zabawę dnia 6 listopada br. w salach p. Wicherta. Orkiestra z jazzbandem i także wiele niespodzianek jest zapewnionych.

Baczność, Towarzystwo Powstańców i Wojaków obwodu bydgoskiego. W dniu 1 listopada br. jako w Święto umarłych i poległych w walkach o wolność Ojczyzny, odbędzie się uroczyste oddanie hołdu poległym przy grobie Nieznanego Powstańca Wielkopolskiego podług następującego programu: O godz. 8,30 rano zbiórka w ogrodzie „Patzera" 8,50 odmarsz do kościoła Św. Trójcy, 9 uroczysta msza św. Po mszy św. pochód do grobu Nieznanego Powstańca Wlkp. i złożenie wspólnego wieńca. Towarzystwa stawią się w komplecie ze sztandarami bez umudurowania. Wolność! Zarząd Obwodowy.

„K. S. Polonja" Oddział młodzieży. W środę, dnia 3 listopada br. wiecz. o godz. 7 odbędzie się w miejskiej sali gimnastycznej przy ul. Konarskiego nr. 6 zebranie oddziału młodzieży. Z powodu bardzo ważnych spraw komplet pożądany. Kierownik Oddziału.

Zw. Pracowników Kupieckich bierze udział w poświęceniu kamienia węgielnego pod pomnik Henryka Sienkiewicza. Zbiórka o godz. 2,30 popoł. przy ul. Słowackiego obok Starostwa.

Tow. śpiewu św. Wojciecha. Lekcja nadzwyczajna w sobotę, dnia 30 bm. po nabożeństwie różańcowem na chórze we Farze. W niedzielę śpiewa Tow. podczas uroczystej mszy św. o godz. 9. Kompletne i punktualne przybycie wszystkich członków konieczne. Zarząd.

Związek Pracowników Kupieckich. Zapraszamy uprzejmie wszystkich członków i członkinie Z. P. K. na doroczny nasz wieczorek deklamacyjno-sceniczny w dniu 31 bm. w Resursie Kupieckiej. Początek o g. 6 wieczorem. Tow. Uczniów Kupieckich.

Tow. Uczniów Kupieckich. Zapraszamy uprzejmie wszystkich uczniów kupieckich, zatrudnionych w handlu i biurowości na nasz doroczny wieczór deklamacyjno-sceniczny w dniu 31 bm. Początek o godzinie 6 wiecz. Zarząd.

Podoficerowie Rezerwy. Koło bierze gremjalny udział w uroczystości Sienkiewiczowskiej. Zbiórka wszystkich członków w niedzielę, 31 bm. o godz. 2,30 po południu przy ul. 20 Stycznia — róg Słowackiego obok Starostwa. W dniu 1 listopada br. koło bierze udział w uroczystości złożenia hołdu poległym za wolność Ojczyzny przy grobie nieznanego Powstańca.

Wielkopolskiego. Zbiórka rano o godz. 8,30 w ogrodzie Patzera. Zarząd.

Hallerczycy placówki Bydgoskiej. Z okazji poświęcenia kamienia węgielnego pod pomnik Henryka Sienkiewicza placówka bierze udział. Zbiórka dla wszystkich druhów w niedzielę, dnia 31 bm. o godz. 2,30 po południu przy ul. Słowackiego obok Starostwa. Zastęp sztandarowy w mundurach ze sztandarem. Reszta druhów w czapkach błękitnych. Cześć Zarząd placówki.

Baczność Straż Narodowa. W dniu 1 listopada br. jako święto umarłych i poległych w walkach o wolność Ojczyzny, odbędzie się urostyste oddanie hołdu poległym przy grobie Nieznanego Powstańca Wielkopolskiego podług nast. programu. O godz. 8,30 zbiórka wszystkich członków Straży Narodowej nie należących do żadnej organizacji w kościele św. Trójcy o 9 msza św. Po mszy św. odmarsz do grobu Nieznanego Powstańca Wielkopolskiego i złożenie wspólnego wieńca. Prosimy o liczne przybycie. Zarząd.

Hallerczycy placówki Bydgoskie'. W dniu 1 listopada br. jako święto umarłych i poległych w walkach o wolność Ojczyzny, odbędzie się urostyste oddanie hołdu poległym przy grobie Nieznanego Powstańca Wielkopolskiego podług nast. programu. O godz. 8,30 rano zbiórka całej placówki ze sztandarem w ogrodzie Patzera, o godz. 8,50 odmarsz do kościoła św Trójcy, o godz. 9 msza św. Pomszy św. odmarsz do grobu Nieznanego Powstańca Wielkopolskiego i złożenie wspólnego wieńca. Uprasza się członków o jak najliczniejsze przybycie w czapkach błękitnych lub mundurach. Cześć Zarząd placówki.

Redaktor odpowiedzialny: **Kazimierz Małycha.**

Nadesłane.

Za dział ten Redakcia nie odpowiada.

Walne zebranie członków „Domu Księży Polskich w Truskawcu“ odbyło się dnia 26 sierpnia b. r. w Truskawcu we własnej willi „Marja Helena“. Przed walnem zebraniem odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej. W walnem zebraniu wzięli udział prócz księży, bawiących na kuracji w Truskawcu, także Księża z najbliższej okolicy. Liczba członków Towarzystwa wynosi obecnie 878 księży. Członkowie z zadowoleniem przyjęli do wiadomości nabycie dla Towarzystwa wspaniałej willi „Marja Helena“ w której w bieżącym roku około 200 księży znalazło odpowiednie pomieszczenie i zdrowy wikt w pensjonacie, prowadzonym przez SS. Służebniczki.

Do Rady Nadzorczej w miejsce wylosowanych ks. Stychla, ks. Bojanka i ks. Skalskiego, zostali wybrani ks. Dr. Szramek, kan. z Katowic, ks. Dr. Kazimierz Kotula, dziekan w Drohobyczu i ks. Dr. Antoni Skalski ze Lwowa. W miejsce ks. Edwarda Tabaczkowskiego, który zrezygnował ze stanowiska dyrektora, wybrano ks. Władysława Piotrowskiego, miejscowego proboszcza.

Komisja rewizyjna zbadała rachunki Towarzystwa i na jej wniosek udzielono dyrekcji absolutorjum. Aby więcej P. T. Księży mogło wziąć udział w walnem zebraniu, uchwalono jako stały termin zebrań na przyszłość pierwszy czwartek sierpnia, t. j. czas, w którym najwięcej księży bawi w Truskawcu.

Nazwę willi „Marja Helena“ postanowiono zmienić na „Dom Księży Polskich w Truskawcu“. Członkowie żywo interesowali się dawną własnością Towarzystwa, t. zw. „Hospicjum“ i przyjęli do zadawalającej wiadomości, że „Hospicjum“ wróciło w posiadanie Towarzystwa. Jednak ze zwiększeniem się stanu posiadania zwiększyły się także zobowiązania: za zremontowaną willę „Hospicjum“ należy zapłacić 5200 dolarów amerykańskich. Dlatego dyrekcja zwraca się z gorącym apelem do P. T. Księży Konfratrów, aby ci, którzy są członkami Towarzystwa, uzupełnili udział do 100 złotych lub pomnożyli ilość udziałów, a do tych, którzy nie należą do Towarzystwa, aby czemprędzej zapisali się, przez co dopomogą wspólnej sprawie, zapewnią sobie kurację na czas choroby lub starości i korzystnie ulokują swój pieniądz. Podaje się też do wiadomości, że Państwowa Rada Spółdzielcza w Warszawie przeprowadziła dnia 13 września b. r. przez swego rewidenta p. Józefa Żylińskiego rewizję ksiąg i urzędowo stwierdziła zgodność i pomyślny stan rachunków Towarzystwa.

Udziały prosimy nadsyłać czekiem przez P. K. O. w Warszawie nr. 151 457 albo przekazem na ręce dyrektora Towarzystwa Ks. Dra Adolfa Podoleckiego, Lwów, plac Ks. Arcybiskupa Bilczewskiego 5.

Ks. Kazimierz Durzyński,
prezes.

Lwów, dnia 20 września 1926 r.

Niniejszem mamy zaszczyt zawiadomić Szanowną Publiczność,

że w ubikacjach firmy CHUDZIŃSKI & MACIEJEWSKI, Bydgoszcz przy ul. Gdańskiej

otworzyliśmy

Oddział sprzedaży wyrobów obuwia skórzanego i pilśniowego

naszej fabryki, celem oddania takowego po najniższych cenach.

50-cio letnie doświadczenie w tej gałęzi przemysłu umożliwia nam wykonanie najlepszego towaru od najskromniejszych do najwykwintniejszych gatunków.

Zwracamy zatem Szanownej Publiczności specjalną uwagę na wyroby naszego obuwia marki „LEO“ i prosimy li tylko tą żądać, gdyż za takową gwarantujemy. n-952

W. WEYNEROWSKI i SYN, Fabryka obuwia Bydgoszcz właśc. **Antoni Weynerowski.**

Najtańsze źródło zakupu!

Materjały wełniane, damskie i męskie, zamsze
plusze jedwabne, jedwabie, aksamity i t. d.
Materjały bawełniane białe bieliźniane pościelowe, fartuchowe, inlety, flanelki, bluzkowe i koszulowe
Bielizna damska, męska i dla dzieci n 987
Firany, podszewki i t. d.

Oddział miarowy

wykonuje według najnowszych modeli elegancko, bardzo tanio i dobrze

Damski: Palta, kostjumy i pokrycia na futra. Gotowe palta, pluszowe i zamszowe stale na składzie.

Męski: Ubrania marynarkowe, wizytowe, surdutowe, smokingowe i frakowe. Palta, raglany i pokrycia na futra. Gotowe ubrania i palta stale na składzie.

Wielki wybór odpowiednich materjałów stale na składzie!

R. & C. KACZMAREK

Bydgoszcz CENTRALA POZNAŃ — Telefon 187 — **Stary Rynek 7**

Andrzej Burzyński
ul. Sienkiewicza 47.
Telefon 206.
Oddział I.
Górnośląski węgiel
i
koks hutniczy,
suche drzewo, szczapy
rżnięte i rąbane
węgiel drewniany.
Oddział II.
biuro porad
w sprawach podatkowych państwowych. n-2457

ABAŻURY
do lamp każdego rodzaju lalki na czajniki, kapelusze damskie
wykonuję starannie i po cenach przystępnych
IRENA KAŁAS
Podgórna 19.

„ZULIN“
Idealny środek
do mycia rąk
dla szoferów rzemieślników, robotników, zecerów i t. p.
Najbrudniejsze ręce zmywa z zupełną łatwością. Odrobina **Zulinu** z zimną wodą, zmywa z rąk tłuszcz, rdzę, farbę, smołę i t. p.
Żądać wszędzie!
Uwaga: Dla zakładów Przemysłowych dostarczamy „ZULIN“ na wagę po cenie wyjątkowo niskiej — Oferty na żądanie.
n-879) Główny skład i przedstawicielstwo
M. Górecki, Bydgoszcz, Pomorska 8. Tel. 43.
Hurtownia perfumeryjna i drogeryjna.

Nadszedł wagon włoskiego
marmuru
na umywalki i t. p.
Sprzedaż hurtowna i detaliczna po cenach najniższych.
J. Job, Bydgoszcz
Dworcowa 48. Telefon 476.
Przetwórnia marmuru, granitu i kamieni sztucznych. n-982

MARYSIEŃKA
Począt. w sobotę o 6,45 i 8,50.
Początek w niedzielę o g. 3,00.
Ceny normalne.
Orkiestra zwiększona

NERON

Gigantyczne arcydzieło, i w tym rodzaju niemające sobie równego **w 12 olbrzymich aktach (całość).**
Rozpusta, bezeceństwa, czysta miłość igrzyska, gwałty, rządy Nerona ostatnie dnie Rzymu zwycięstwo Krzyża — oto osnowa nigdy niewyczerpanej treści
Kolosalne napięcie dramatyczne! Ogrom przepysznej wystawy! Wytwórnia: FOX. (n 991
W nadprogramie: Aktualności ze świata.
Uwaga: Bilety honorowe pierwsze 3 dni — nieważne.

BLACHY

żelazne, miedziane, mosiężne, cynkowe, aluminiowe

dostarcza n-980

ST. GRABIANOWSKI i SKA

Dworcowa 66 BYDGOSZCZ Telefon 912.

---

10 od 2. 11. Tanich Dni 10 do 11. 11.

Otrzymaliśmy większe transporty

Trykotaży zimowych

które sprzedawać będziemy w terminie wyżej oznaczonym po cenach zniżonych. Na ściśle oznaczone stałe ceny odliczamy

10% rabatu.

Siuchniński & Stobiecki

Stary Rynek 3. P. B. n-997

Bławaty — Konfekcja — Bielizna.

Kursy śpiewu

prof. A. Klaja-Mierzyńskiej

laureatki Petersburskiego konsewatorjum, b. artystki opery Warszawskiej. Z wykładami: teorji, muzyki, harmonji i solfeggio

prof. Giżejewskiego

Zapisy od godziny 12 do 16, (4 pop.) oprócz niedz. i świąt. **Ul. Zduny nr. 21, III. piętro**

Początek kursów 5. XI. 26 r.

d-1229

Na zabawy towarzyskie i przedstawienia teatralne polecam swój bogaty wybór

PERUK stylowych.

Ceny przystępne. Dobra obsługa.

O. Hampla Nast.

Bydgoszcz, Grodzka 15.

Rozporządzenie policyjne.

Z powodu wybuchu pryszczycy (zaraza pyska i racic) w Mochlu zarządzam na podstawie § 154 ustawy o pomorze zwierząt z dnia 26. 6. 09 (Zbiór Ustaw str 519) oraz odnośnych przepisów wykonawczych z dnia 7/12. 1911 (Zb. Ust. str. 4), na czas trwania zarazy na powiat miejski Bydgoszcz co następuje:

§. 1. Zakazuje się mleczarniom oraz sklepom mającym na sprzedaż mleko, oddawania konsumentom mleka w stanie nieprzegotowanym. — Przegotowaniu równa się odkażenie parą wodną do 85$_0$ R.

§ 2 Konwie i naczynia, w których dostarczanem bywa mleczarniom wzgl. sklepom mleko, winny być oddawane dostawcom mleka dopiero po uskutecznionej dezynfekcji.

§. 3. Niniejsze rozporządzenie obowiązuje od zaraz.

§. 4. Przekroczenia będą karane po myśli przepisów karnych (III) do wzwyż wymienionej ustawy. Pl. VI. 6587/26

Bydgoszcz, dnia 25. X. 26. (n-983

Miejski Urząd Policyjny

(—) **Hańczewski** radca miejski.

Licytacja.

W piątek dnia 5 listopada b. r. o godz. 9-tej odbędzie się w **Kol. Gł. biurze znalezionych przedmiotów w Bydgoszczy** przy ulicy Zygmunta Augusta

publiczna licytacja

znalezionych przedmiotów.

Kol. Gł. biuro znalezion. przedmiotów w Bydgoszczy. n9-89

Drukarnia Narodowa

Telef. 352. Bydgoszcz Jagiellońska 10

wykonuje wszelkiego rodzaju druki handlowe i bankowe jak: rachunki, listowniki, koperty, kwity, księgi handlowe i t. d.

Specjaln.: Bloki kasowe „Paragon“

Restauracja „Boston“

poleca swą

pierwszorzędną kuchnię

jak również dobrze utrzymane napoje.

Solidna i skora obsługa. n. 1002

Szepszynę

kupuje w większej ilości. —

Oferty do Gaz. Bydg. pod F. R. 10. (n993

Beczki dębowe

pojemności 100—150 litr. dobrze utrzymane, od wina, wódek etc. **kupię.**

Oferty z podaniem ceny P. B. n 999

Antoni Piliński, fabryka musztardy

Bydgoszcz, Nowy Rynek 9. Telefon 407.

AGENTÓW

w miastach, miasteczkach i na powiaty na prowizję **poszukuje** się. Zgłoszenia pod „Sumienni“ do administracji Gazety Bydgoskiej.

n-1729

Polecamy

PIECE

w rozmaitych gatunkach po przystępnych cenach.

F-a Juljusz Musolff, T. z o. p.

Gdańska 6 — Telefon 26.

PRZETARG.

Magistrat m. Bydgoszczy - Urząd Własności Miejskich

wydzierżawi n-988

w drodze przetargu około **90 mórg roli** w parcelach różnej wielkości w Skrzetusku pomiędzy Bielawami a Szreterami. Termin wnoszenia ofert do 5 listopada b. r. godz 12-tej w południe do Biura Urzędu Własności Miejskich, Ratusz oficyna, gdzie również udziela się bliższych wyjaśnień.

Magistrat - Urząd Własności Miejskich.

Zawiadomienie.

Z dniem 1 listopada 1926 r. na linji **Bydgoszcz — Fordon** odwołuje się letni rozkład jazdy autobusów, a natomiast wprowadza się następujący zimowy:

Codziennie prócz niedziel i świąt

Odjazd z Bydgoszczy:

o godz. 8, 10, **11**, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, **19**

Odjazd z Fordonu:

o godz. 9, 11, **12**, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, **20**

Uwaga: Oznaczone drukiem tłustym kursują tylko w soboty.

W niedzielę i święta

Odj. z Bydgoszczy o g. 9, 11, 13, 15, 17, 19, 23.

Odj. z Fordonu o g. 10, 12, 14, 16, 18, 20, 24.

Przedsiębiorstwo Komunikacji Autobusowej

D-2137 **E Ruszkowski.**

Pończochy

wszystkie odcienia i gatunki

Trykotaże

olbrzymi wybór

Swetry

ceny najniższe

Wełna

P. P. n. 996

ZYGMUNT WIZA

POZNAŃ ulica 27 Grudnia 5

BYDGOSZCZ Plac Teatralny 3.

Fasola biała nadeszła

J. ROGOZIŃSKI i SKA, BYDGOSZCZ

Telefon 989. n. 1003

Sprzedaż przymusowa.

We wtorek, dnia 2 listopada o godz. 9.30 przed południ. będę sprzedawał w Prądach pow. Bydgoszcz na podwórzu pana Romanowskiego najwięcej dającemu i za gotówkę: **1 męski rower marka Brennabor, 2 prosiaki, 2 stoły rozciągane, 1 srebrny zegarek z łańcuszkiem, 1 ubranie surdutowe, 1 płaszcz jesienny, 1 ubranie siwe, 2 szafy do rzeczy i 1 szafonierkę.** d. 1239

Preuschoff, kom. sądowy w Bydgoszczy.

CZYTELNICY!

Popierajcie firmy ogłaszające się w „GAZECIE BYDGOSKIEJ“.

Kino Kristal

Sobota, Niedziela Wsz. Świętych.

Wszyscy jak jeden mąż spieszmy podziwiać uroczą n-1000

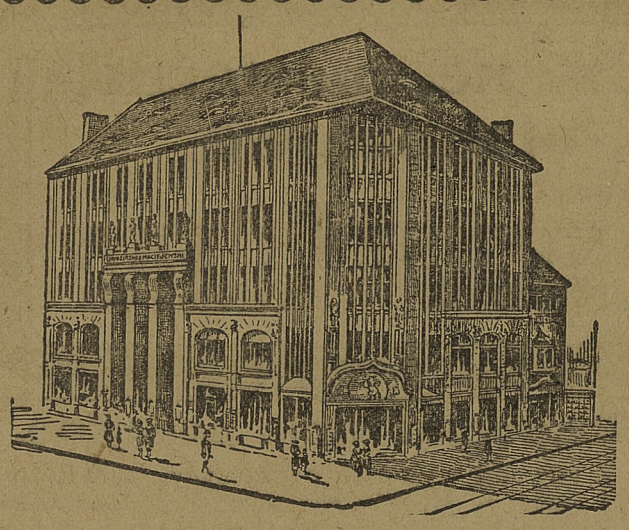
VIVIAN GIBSON

i czarującego słodkiego

HARRY LIEDTKE'GO

w najwytworniejszej szampańskiej, pełnej humuru i werwy porywającej komedji p. tyt.

„Hrabina Marica”

Korzystna okazja zakupu

Dział wełny

Kraty sukniowe półwełna	zł	1,90
Nowości sukniowe wełniane 110 cm. szer.	„	4,95
Angielskie płaszczowe czysta wełna 150 cm.	„	7,50
Zamsz płaszczowy czysta wełna	„	17,50

Dział bawełny

Kongres na firany	zł	0,60
Ręczniki kuchenne bawełniane	„	0,97
Surówka dobry gatunek	„	1,10
Barchanik bieliźniany	„	1,35

Konfekcja damska

Płaszcze rypsowe modne fasony	zł	59,—
Płaszcze zimowe dobr. trwałe	„	19,—
Suknie popelinowe różne kolory, mod. fas.	„	29,50
Suknie wełniane modne materj. i fas.	„	19,—
Bluzki damskie flanelowe, mod. kol.	„	5,90
Swetry i kamizelki dam. różne fasony	od zł	12,50

Artykuły męskie

Krawaty modne do wiązania	zł	1,50
Szelki gumowe bardzo trwałe	„	2,25
Guziki do mankiet wielki wybór	„	0,95
Kołnierze gumowe	„	0,95
Koszule frakowe oraz smokingowe	„	12,50
Koszule kolorowe sportowe	„	7,90

Jednocześnie polecamy uwadze naszej Szanownej Klienteli następujące działy:

Jedwabi - Stroju - Trykotaży Pończoch - Rękawiczek oraz Towarów krótkich.

Chudziński i Maciejewski

Tel. 3-54 **Bydgoszcz** Tel. 3-54

Gdańska róg Dworcowej. n-981

OBUWIE

wszelkiego rodzaju najlepszej jakości

tanio

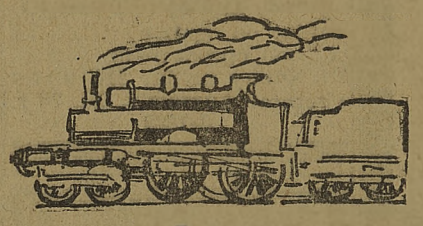
Fr. Rogoziński i Ska T. z o. p.

Bydgoszcz
Jagiellońska 65-66
narożnik Placu Teatralnego
Telefon 1027

Poznań
Stary Rynek 64
Telefon 2007

n 800

Dla P. P. Kupców i Przemysłowców!

Listy przewozowe

zwyczajne pospieszne

ze stemplem suchym i nadrukiem firmy

dostarcza po cenach oryginalnych

DRUKARNIA NARODOWA TOW. AKC.

Telefon nr. 352. BYDGOSZCZ Jagiellońska 10.

Prima węgiel górnośląski

z kopalń **Gieschego** oraz **koks hutniczy** po cenach konkurencyjnych (koncernow.) ofiarujez terminową dostawą **GE-TE-WE Górnośl. Tow. Węglowe z o. o. w Katowicach,** filja **w Bydgoszczy,** ul. Dworcowa 34, Tel. 668 Biuro sprzedaży węgla koncernu Giesche S. A. n-705

Na porę jesienną

dla Panów „Porter Wielkopolski"

(1/2 roczny na drożdżach angielskich)

dla Pań i dzieci piwo odżywcze „Matuś"

oraz wszelkie inne znane ze swej jakości **piwa** poleca

Browar Wielkopolski

Telefon 1608 i 1603. n-774

Popierajcie handel i przemysł polski!

JĄKANIE

dziki głos (eunuchowy) usuwa radykalnie Zakł. Leczn. dla wszelkich zboczeń mowy.

S. Żyłkiewicza
Warszawa, Chłodna 22
Prospekty bezpł. w kanc. od 4-5 pp. A. W. n-932

Dom mieszkalny

z licznemi zabudowaniami bocznemi, wszystko masywne z wielkim pięknym ogrodem blisko Poznania, zaraz na sprzedaż. Oferty do eksp. Gazety Bydgoskiej pod Dom 907 n-907

Pracow. Futer

wszelkie futra, palta, etole, kołnierze, mufki wykonuję przerabiam, reperuję podług najnowszych francuskich, angielskich modeli i najtańszych cenach.

„Regina"

Pomorska 32a. d-1043

NA DZIEŃ ZADUSZNY

poleca:

różne wieńce, wiązanki i krzyże, po niskich cenach i w wielkim wyborze.

H. Wetzkerowa

Bydgoszcz. ulica Długa nr. 41
Kwiaciarnia Tel. 1013. n-920

Latarki elektryczne i baterje

w wielkim wyborze po cenach fabrycznych poleca

FABRYCZNY SKŁAD INSTRUMENTÓW MUZYCZNYCH

BRACIA FEIGENBAUM Kraków, ul Meiselsa L. 5

Na żądanie wysyłamy cenniki (St K- n-867

Walerja Renkawitz

wystawa robótek ręcznych

od dnia 31. 10 do 1. 11. 1926. d-1223

Bydgoszcz Długa 54.

Dla odsprzedających

fabryczny skład artykułów dekoracyjnych

n-533

Bazar Bydgoski Plac Teatralny Jagiellońska 17.

Na Raty! Przyjdź i przekonaj się! Na Raty!

Wielki wybór, tanio i wygodnie

na długoterminowe

RATY

n. 709

Konfekcja damska i męska
Towary ubraniowe,
bieliźniane i pościelowe
Obuwie damskie i męskie.

Polecamy naszą pracownię, którą prowadzimy pod kierownictwem pierwszorzędnych sił z Warszawy, gdzie wykonujemy

Ubiory męskie na miarę.

Ceny niskie **DOM TOWAROWY** Ceny niskie

E. S. ZAREMBA

Bydgoszcz, ul. Długa 66 róg Podwale

I piętro

Telefon 809

Na Raty! Na Raty!

W czwartek dnia 28. bm rostał się z tym światem po krótkich cierpieniach przeżywszy lat 60

EMIL KIENITZ n-998

długoletni pracownik Inspekcji Dróg Wodnych w Bydgoszczy.

W zmarłym traci Inspekcja cichego i sumiennego pracownika a personel dobrego współtowarzysza pracy. Śmierć zaskoczyła go w czasie spoczynku na pogłębiarce pod Nakłem. Niech mu ziemia na której żmudnie pracował lekką będzie

Urzędnicy i pracownicy Inspekcji Dróg Wodnych w Bydgoszczy.

OBWIESZCZENIE.

W tutejszym rejestrze handlowym oddz, B. nr 124 wpisano dzisiaj przy firmie **„Towarzystwo Premysłowe „Lasmet“ Spółka Akcyjna“** w Warszawie oddział w Bydgoszczy, że Marji Ciborowskiej w Warszawie udzielono prokury.

Bydgoszcz, dnia 20. października 1926. n962

Sąd Powiatowy.

OBWIESZCZENIE.

W tutejszym rejestrze handlowym oddz. B nr. 102 wpisano dzisiaj przy firmie **„Towarzystwo dla Potrzebowań Kolejowych i Okuć budowlanych z ogr. por.** w Bydgoszczy że firma wygasła. n-961

Bydgoszcz, dnia 23 października 1926.

Sąd Powiatowy.

OBWIESZCZENIE.

W tutejszym rejestrze handlowym oddział A. pod nr. 1697 wpisano dzisiaj przy firmie **„Herman Anstreicher i Ska.“** w Bydgoszczy, że Maks Deligdysz i Mojsze Połoński, kupcy z Bydgoszczy, wystąpili ze spółki wskutek czego spółka została rozwiązana. Dotychczasowy spólnik, kupiec Herman Anstreicher, jest wyłącznym właścicielem; przejmuje wszelkie aktywa i pasywa firmy. Brzmienie firmy zmieniono na „Herman Anstreicher“ w Bydgoszczy. n. 967.

Bydgoszcz, dnia 3 września 1926 r.

Sąd Powiatowy.

14. Państw. Loterja Klasowa

Ciągnienie II. kl. 11 i 12 listopada.

Największa wygrana **500.000 zł.**
300.000, 200.000, 100.000 zł i t. d. n-985

Termin odnowienia kończy się 6 listopada.

M. Rejewska, Dworcowa 17.

Winną pompę

w doskonałym stanie **kupuje.** —
Oferty pod Nr 994 do Gaz. Bydg. (n994

Napisowy wiersz tłusty 20 gr. każde dalsze słowo 10 gr., 5 liczb = 1 słowo.
i, w, z, a = każde stanowi słowo.

OGŁOSZENIA DROBNE

na ten sam dzień, przyjmuje się tylko do g. 10 rano.

Znak oferty (na przykład: z 1864, n 2735, b 3582 itd.) = 1 słowo.
Dla poszukujących posad 50 proc. zniżki.

SPRZEDAŻE

WILLĘ
dużą dochodową w Gdyni sprzedam lub wydzierżawię. Warszawa, Nowy Świat 10, Fabryka Kołder A W. n 916

OKAZJA
2 posiadłości w jednym komplecie 3 piętrowa i 1 piętrowa kamienica w mieście powiatowem gdzie wszystkie szkoły, garnizon. sprzedam za 55.000 zł. Przynosi obecnie miesięcznie 550 zł wpłaty potrzeba 25 000 zł. Zgłoszenia przyjmuje Wł. Nowak Leszno Komeniusza 5 d2069

Z powodu likwidacji
plantacji róż, wysprzedaję krzewy po cenach przystępnych. Orła 33 Szwaguliński d-1226

SKŁAD
konfekcji i artykułów męskich w powiatowem mieście korzystnie za gotówkę na sprzedaż. Oferty do Gazety pod d-2019.

SPRZEDAM
61 mórg ziemi pszenno-buraczanej, przy mieście, z urządzeniem elektrycznem za zł 27 000. Tomaszewski, Ratajе pow Chodzież d-2037

Niech każdy
przeczyta. Obuwie własnego wyrobu, gwarantowane po bardzo niskich cenach: zelówki damskie 3.80, męskie 5.50, poleca: W, Wypniewski Wytwórnia obuwia, Bydgoszcz, Pl. Poznański 12, róg Kordeckiego. d-1236

SPRZEDAM
fabryczkę do wyrobów drzewnych przy głównej ulicy w Poznaniu. ewtl. odstąpię ubikacje, nadające się na każde inne przedsiębiorstwo z motorem, transmisją i t. d. — Oferty do Gazety Bydgoskiej pod d-2054

FIAT
4|20 prawie nowy, z powodu nabycia większego woza korzystnie do oddania. Oferty do Gaz. Byd pod „F. N. 100“ d-1225

KUPNO

KUPIĘ
dom nowoczesny z małym składem w mieście powiatowem. Spieszne szczegółowe oferty od właściciela proszę nadsyłać do G. B, pod d 1958

GOSPODARSTWO
prywatne, w mieście gimnaz lub blisko takiego, z dogodną komunikacją, domem mieszkalnym o przynajmniej 4 pokojach kupię wprost od właściciela przy wpłacie 12000 zł Zgłosz. A. Kozok. Król. Huta ul Piastowska 17. III. d-2008

KUPIĘ AKCJE
Pomorskiej Elektrowni Krajowej Gródek. Oferty pod „Gródek“ do biura ogłoszeń „Kurjer“ Bydgoszcz Parkowa. d-1233

KAMIENICĘ
kupię natychmiast. Wpłaty 50 do 60 tysięcy zł. Warunek wolne mieszkanie. Łask. of do Gazety Bydg. pod d-2071

LAMPA
gazowa na 3 światła tanio na sprzedaż Rakowski, Kwiatowa 1a d-1215

DZIERŻAWY

PIEKARNIA
z całem urządzeniem i składem, w powiecie gostyńskim zaraz do wydzierżawienia Zgł. do Gaz, Bydg. pod d-2050

WYDZIERŻAWIĘ
zaraz nowocześnie urządzony skład towarów kolonialnych z mieszkaniem w centrum miasta powiatowego z towarem lub bez, wprost od gospodarza. Warunki dogodne Zgłosz do Gaz. Bydg. d-2074

SZUKAM
duży warsztat, jasny, w kwadracie 40 50 mtr z elektrycznym światłem. Oferty do Gaz. Bydgoskiej pod „Warsztat“. d-1229

WOLNE POSADY

POTRZEBNA
do hotelu na małe miasto dziewczyna do wszelkich prac domowych z gotowaniem — Zgłoszenia do Gaz. pod d-2018

Starsza osoba
z lepszego domu. nawskroś rzetelna, pracowita. kochająca dzieci i umiająca samodzielnie gotować, znajdzie stałą posadę w gospodarstwie miejskim od zaraz lub później jako wyręczycielka pani domu. — Zgłoszenia do Admin. „Gazety Chełmżyńskiej“ w Chełmży. n-948

MŁODA
osoba, z dobrem wychowaniem, konwersacją francuską poszukiwana do zajęcia się siedmioletnią dziewczynką przez całe popołudnia w dnie powszednie. Oferty z warunkami do eksp. G. B. pod d-2040

CHŁOPIEC
do posyłek, syn uczciwych rodziców może się zgłosić w Powiatowej Kasie Chorych, Jagiellońska 12, n 992

DLA MEGO
składu żelaza i materjałów budowlanych, poszukuję od 1. stycznia młodszego pomocnika, Uwzględnia się tylko pierwszorzędne siły Oferty z podaniem warunków: Marjan Szermer. skład żelaza Grodzisk, (Wielkop). d-2070

POSAD POSZUK.

ZNAM
wszelkie prace w rolnictwie poszukuję posady w wzorowym gospodarstwie. nawet samodzielnie mogę prowadzić gospodarstwo. Oferty pod „Z. 2053“ do G. Bydg. d-2053

MASZYNISTA
samotny, z długoletnią praktyką obznajmiony z wszelk maszynami parowemi, także przy samochodach poszukuje posady. Łask oferty do Gazety pod d-2016.

OSOBA
lat 25 przyjmie posadę ekspedjentki najchętniej w składzie piekarskim lub rzeźnickim, ewentl. z kaucją. Wymagania skromne. Łaskawe oferty do G. Bydg. pod d-2075

WDOWA
inteligentna, pracowita, poszukuje posady do prowadzenia gospodarstwa domowego u samotnej osoby, ewentl. do dzieci Zgłoszenia do Gazety Bydg. pod d 2065

Ogrodnik
kawaler, lat 22, dobrze wykwalifikowany, poszukuje posady od 1. XII 1926 lub później. Adres wskaże Adm Gazety Bydgoskiej. d-1235

SUMIENNY
i trzeźwy handlowiec z branży wódczanej, lat 29, katolik Pomorzanin, poszukuje od 15. XI. rb posady magazyniera, inkasenta lub t. p. na Pomorzu lub w Wielkopolsce. Zgłosz. pod „S 2047“ do niniejszego pisma d-2047

BIURALISTKA
z praktyką, obeznana z wszelkiemi pracami biurowemi oraz książkowością poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Łask. zgłoszenia pod „4444“ do biura ogłoszeń „Par“ Aleje Marcinkowskiego nr. 11. d-2028

PIANISTA
dobry solista. znający grę kabaretową i ensamblową szuka posady zaraz lub później ewtl. przyłączy się do dobrego skrzypka. Zgłoszenia uprasza się pod K. Śliwiński, Trzemeszno, Plac Kościelny 4. d-1973

MŁYNARZ
dzielny w swym zawodzie z czteroletnią praktyką, poszukuje zaraz lub później stałej posady. Zgłoszenia St. Styziński, Mosina, Św. Jana 12. d-2050

KUCHMISTRZ
oraz dobry cukiernik znający swój zawód doskonale poszukuje posady zaraz lub później Łask. zgł. Adam Pokornowski. Wielka Kołuda, poczta Janikowo, pow Inowrocław d-1951

ŚLUSARZ
maszynowy i spawacz, kawaler. z długoletnią pratyką ostatnio werkmistrz poszukuje posady Zgłoszenia pod 1989 do Gaz. Bydg. d 1989

POKOJE

POKÓJ UMEBL.
bez pościeli dla 2 solidnych pań z utrzymaniem lub bez Sienkiewicza 4, wysoki part. d-1224

POKÓJ
umeblowany, niekrępujące wejście w centrum miasta wynajmię. Pod Blankami nr. 13 I. piętro. d-1229

MEBLOWANY
pokój do wynajęcia. Ad. Czartoryskiego nr. 6, I. p. prawo.

POKÓJ
umebl. do wynajęcia. Gdańska 66, I. p lewo. d-2136

ELEGANCKO
umeblowany pokój dla jednej lub dwóch osób z utrzymaniem lud bez do wynajęcia. Wileńska nr. 9, I. piętro prawo

POKÓJ
umeblowany dla 2 osób z całkowitem utrzymaniem od 1. XI. do wynajęcia. Pomorska 22 parter lewo. d-1213

POKÓJ
umeblowany do wynajęcia Hetmańska 12 I p. lewo. d-1216

POKÓJ
umebl. dla lepszego pana do wynajęcia. Krasińskiego 8 I p l d 1211

1—3 POKOJE
z kuchnią poszukuję. Oferty do Gaz Bydg. pod „Mieszkanie“. d-1238

DOBRZE
umeblowany pokój, z osobnem wejściem do wynajęcia. Dr Em. Warmińskiego nr. 3, Draeger. d-1234

LEKCJE

MUZYKI
(fortepian) udziela dyplomowana nauczycielka. niezamożnym ustępstwo Dorosłym kurs skrócony. Zgłoszenia od 5—7. Zacisze 3, I. p. lewo. d-1228

ZGUBY

Weksle
Zgubione z podpisami: Feliksa, Klary Kajut, Józefa, Leokadji Samula, Franciszka Buławskiego, Józefa Koseckiego, unieważniam, Dobrowolski, Skórcz. n-995

OŻENKI

BLONDYNKA
lat 25, przystojna, na stałej posadzie, pragnie poznać mężczyznę, któremu nie zależy na wielkim majątku, lecz na szczęśliwem pożyciu małżeńskiem. Zgłoszenia do Gazety pod 2021.

MŁODA
pani poszukuje w celach towarzyskich wytwornego pana, Zgłoszenia „Olimpia“ d-1237

ROŻNE

20000 ZŁ
pożyczki poszukuje na I hipotekę kamienicy w mieście powiatowem, całość wartości 80—90000 zł — Procent podług umowy. Oferty do G. B pod „P. 2042“. d-2042

KASZEL
usuwa skutecznie prawdziwa Müllera herbata. Cena 1 złoty. Sprzedają apteki i drogerje w originalnych paczkach. d-2045

PIES
podwórzowy biało-czarny, zaginął (z łańcuchem) Znalazca zechce się zgłosić: Nowy Rynek 8, (u portjera) n-1001

1—2000 ZŁ
poszukuję pod pewną gwarancją i dobrym procentem. Oferty do G. Bydg pod d-2052

20000 ZŁ
pożyczki poszukuję na I hipotekę kamienicy w mieście powiatowem, całość wartości 80—90000 zł. Procent podług umowy. Oferty do Gaz. Bydg. pod d-2067

Restauracja Cukiernia
Hotelu pod Orłem
urządza w każdą niedzielę i święta
Five o Clocki n-714
od godziny 5-ej do 7-ej wieczorem.
Codziennie koncert od godz. 7 wieczorem.

Na raty
Ubrania -- płaszcze
damskie i męskie
Ukranka -- paltka
poleca n-953
Lucjan Szulz
Jana Kazimierza 2.

SZOFER
dzielny, zupełnie trzeźwy, z prywatną i 2 letnią wojskową praktyką, obeznany z wszelkiemi maszynami, poszukuje posady zaraz lub później, najchętniej prywatnej. Na żądanie kaucja. Zgłoszenia do Gazety pod d-1957.

NADMŁYNARZ
z długoletnią praktyką krajową i zagraniczną, obeznany z wszelkiemi maszynami w zakres młynarstwa wchodzącemi oraz ryflowaniem walców, posiadający dobre świadectwa, poszukuje zaraz lub później posady kierownika lub samodzielnego. Łaskawe oferty uprasza Zychlewicz. Żytowiecko. poczta Rokosowo pow. Gostyń. d-2014

SEKRETARKA
lat 23, ciemna blondynka pełnej figury, posiadająca nowe umeblowanie na 3 pokoje i kuchnię oraz kompletną wyprawę poszukuje odpowiedniej partji, najchętniej nauczyciela na wsi lub urzędnika gospodarczego. — Oferty o ile możności z dołączeniem fotografji proszę nadesłać do Gazety pod d-2007

KSIĄŻKOWA
inteligentna, pilna, obowiązkowa, z kilkoletnią praktyką z bardzo dobremi świadectwami, obeznana również z książkowością gospodarczą przyjmie natychmiast ew później posadę na wsi lub w mieście Oferty uprasza się skierować do Gazety Bydgoskiej pod d-2032.

Kino Nowości
Sala ogrzana.

Premjera wspaniałego arcyfilmu prdukcji „UFA“ pod tytułem
„Miłość, która umrzeć musi“
Sensacyjny film najwytworniejszych sfer arystokratycznych w roli głównej, uosobienie czaru niewieściego, urocza
Lucy Doraine.
Olśniewający przepych wystawy!
Najnowsze toalety paryskie! (n. 990
Nadprogram???

Pianina

solidnego wykonania, własnej fabrykacji, jak i **forfeplany, planina i harmonje** pierwszorzędnych zagranicznych firm poleca tanio

B. Sommerfeld, fabryka pianin

Bydgoszcz, tylko ul. Śniadeckich 56 — Tel. 883. n 791 **Filje: Grudziądz,** ul. Groblowa 4 — Tel. 229.

Obrońca prywatny

załatwia wszelkie choćby najtrudniejsze sprawy sądowe karne procesowe, spadkowe. hipoteczne, waloryzacyjne. kontraktowe spółkowe najmu. administracyjne podatkowe, ściąganie należności i t. d

St. Banaszak
Cieszkowskiego 2.
Telefon 1304.
Długoletnia praktyka.
d1111

SPRZEDAŻE

Meble

Solidnej roboty, kompletne jadalki, sypialki różne salony, pokoje męskie. kuchnie oraz pojedyńcze biurka. szafy, łóżka, materace, krzesła kanapy leżanki, lustra i wszelkie meble, od najwykwintniejszych do zwyczajnych, najtańsze źródło. Korzystny zakup i dobre warunki poleca: Dobrzyński ul. Długa nr. 4. d-1013

PROTOS

16|46 o 6 obręczach z światłem elektrycznem. starterem, sygnałem Boscha etc. i pod gwarancją że żadna część nie jest szwajsowana ani pęknięta, korzystnie na sprzedaż Ernst Weigle, G m. b. h w domu pana Kurta Bartel Gdańsk, Langgarten 11, telefon 538 i 2316. d-2060

RESTAURACJA

kawiarnia w Zakopanem, bardzo dobrze prosperująca, przy ruchliwej ulicy, z kompletnem urządzeniem i domem mieszkalnym zaraz do sprzedania Wiadomość: Karpacka Agencja Prasowa Zakopane d-1985

DOM

dwupiętrowy w powiatowem mieście przy ulicy głównej, w którym mieszczą się 2 składy i wolne 3 pokojowe mieszkanie z kuchnią, z powodu stosunków familijnych wprost od właściciela na sprzedaż Zgłosz do G. B. pod d-2006

Futra

damskie i męskie, etole, pelerynki i rozmaite skórki poleca w wielkim wyborze po cenach najniższych Skład Futer, Stary Rynek 27 Przyjmuje się wszelkie prace w zakres kuśnierstwa wchodzące d-1028

MIÓD

pszczelny, czysto świeży, tegoroczny, pochodzący z pasiek podolskich, wysyła w blaszankach brutto 3 kg. 10 80 zł 5 kg. 15 zł. 10 kg. 28 zł. wraz z opakowaniem i opłatą pocztową za zaliczką. I Winokur Tarnopol. (Małopolska), Tarnowskiego nr. 14. Jeżeli towar nie odpowiada. przyjmuję z powrotem. zwracając gotówkę. d-2048

SKŁAD

kolonjalny z przyległem 3-pokojowem mieszkaniem w dobrem położeniu korzystnie na sprzedaż. Oferty pod „S. 2066" do niniejszego pisma. d-2066

Szory

wyjazdowe i robocze w wielkim wyborze mam zawsze na składzie bardzo tanio Przyjmuję wszelkie reperacje siodlarskie i tapicerskie M Zybertowicz mistrz siodlarski Bydgoszcz. Kujawska 29. d32

SPRZEDAM

fabrykę maszyn rolniczych wraz z handlem domem i ogrodem, w miasteczku woj. Poznańskiego (stacja kolej) Wpłaty 30000 zł. Zgłoszenia piśmienne do „PAR", Poznań Aleje Marcinkowskiego 11 pod 55,221 d-2061

ZAKOPANE

willa 20 ubikacyj centralne położenie komfort z pięknym ogrodem do sprzedania Zgł Agencja Siemianowskiego Zakopane pod dol. 22 000. d-1972

LOKOMOBILA

w dobrym stanie natychmiast do sprzedania, Zgłoszenia: Centrala Rolników, Toruń Szeroka 18. d-1954

DOM

w większem mieście powiat Wielkopolski, najlepsze położenie w rynku z dobrze zaprowadzonym składem delikatesów, połączony z winiarnią i śniadalnią (pełny koncesi) z wjazdem i wiekszem śpichrzami natychmiast za cenę 25 000 zł na sprzedaż. — Oferty do Gaz. pod d-1978

WILLĘ

dużą dochodową w Gdyni sprzedam lub wydzierżawię Warszawa Nowy Świat 10 Fabryka Kołder. d-2033

DOM

tanio na sprzedaż w Toruniu Bydgoskie przedmieście. — Oferty do Gazety pod d-2027

Meble

Najtańsze źródło zakupu kompletnych jadalni, pokoi męskich mebli wyścielanych sypialni, kuchni, oraz pojedyńczych mebli, solidnego wykonania na dobrych warunkach poleca: **Ignacy Grajnert, Bydgoszcz, Dworcowa 8.** d-2584

KAMIENICA

4-piętrowa ze składem. w śródmieściu dochód miesięczny 450 zł w bardzo dobrym stanie korzystnie do sprzedania. Zgłosz. pod „K. 1982" do Gaz. Bydg. d-1982

DOBRZE

prosperujący skład bławatów towarów krótkich itp. z urządzeniem i mieszkaniem 2 po pokojowem z kuchnią. w ruchliwem mieście powiatowem za cenę 10000 zł do nabycia Oferty do G, Bydg. pod d-1988

RESZTÓWKA

128 mórg ziemi pszennej. żywym, martwym inwentarzem wodociągi. światło elektryczne przy mieście, cena 30000, wpłaty 20000 zł, sprzedam. Dzierżawa 35 mórg ziemi pszenno-buraczanej, żywym martwym inwentarzem, z morgi 1½ centnara, na 6 lat do objęcia potrzeba 5000 zł - Różne inne mniejsze i większe do wyboru. Pośrednik Głowiński, Wągrówiec, Szeroka 13 d-2046

Obuwie

damskie. męskie, dziecięce również śniegowce po bardzo nizkich cenach poleca: Firma Bolesław Pruss Długa 51. n-558

GARBARNIA

z maszynami i budynkami w pow mieście natychmiast do sprzedania. Całość 18000 zł Zgłoszenia osobiste do Banku Powiatowego w Chełmnie. d 2017

MAJĄTEK

900 mórg z inwentarzami sprzedam, wpłaty 50 000. — Zgłosz. do Gazety pod d-2012

HANDEL

skór surowych, starego żelaza i szmat wraz z nieruchomością, (dom mieszkalny 4-pokojowy i kantor), z obszernemi składnicami i podwórzem zaraz z powodu choroby właściciela korzystnie na sprzedaż. Do objęcia potrzeba 10 tysięcy złotych. Zgłoszenia pod „H 2051" do Gaz Bydg d 2051

WYNALAZEK

artykuł drobnometalowy masowy sprzedam lub przystąpię jako wspólnik Zgłosz do Gazety pod d-2056

Meble

wyścielane kupuje się najkorzystniej u fachowca. jako spec. fabrykuję meble

skórzane

Stanisław Drzazga
tapicer Gdańska 63 n2224

MASZYNA

parowa leżąca 40—50 jak nowa do sprzedania. Ludwik Krystek fabryka maszyn rolniczych Koźmin d-2059

KUPNO

MAJĄTKÓW

ziemskich gospodarstw, domów, młynów, składów i wszelkich innych objektów dla reflektantów z gotówką celem kupna poszukuje biuro „Pośrednik", Poznań, ul Działyńskich 8 d-2015

KUPIĘ

kamienicę lub majątek przy wpłacie 30000 zł wprost od właściciela. Zgłoszenia do Gazety pod d 1967.

KUPIĘ

majątek od 200—300 mórg Wpłata 50 tys. zł. Oferty do Gazety pod d-2023.

Zające

króliki, rogacze i jelenie kupuję w każdej ilości po najwyższych cenach dziennych Ziółkowski, eksport dziczyzny. Tel 1095 224 1695. n896

KUPIĘ

dom nowoczesny z małym składem, w mieście powiatowem najchętniej w Inowrocławiu Spieszne oferty szczegółowe od właściciela proszę nadsyłać do G B pod d-1914

MAJĄTEK

na Górnym Śląsku, około 500 mg na 8 lat zaraz do wydzierżawienia. Ziemia pszenno-buraczana, budynki masywne, odda się tylko fachowcowi z odpowiednią gotówką i kaucją. Zgłosz do Gazety pod d-2011.

PIEKARNIA

z składem kolonjalnym 2 pokojami wprost od gospodarza do wydzierżawienia Czynsz według umowy. Oferty do Gazety Bydg pod d-1921

DZIERŻAWY

składu z mieszkaniem w powiatowem miescie poszukuję Oferty do Gazety pod d-2057

WOLNE POSADY

POSZUKUJEMY

odwrotnie podróżującego dla drogeryj i aptek. oraz 2 ekspedjentów. Oferty i odpisy świadectw prosimy nadsyłać pod „Baron Co Flieger", Hurtownia Drogerya na Katowice d-2055

„300 zł zarobią miesięcznie"

Poszukuję zdolnych agentów do sprzedaży bardzo pokupnych artykułów w miejscu zamieszkania Zgłoszenia wprost do: Mysłowicka Fabryka wyrobów Chemicznych Mysłowice G. Śląsk, porto załączyć Równocześnie zaznaczam że W. Febjan nie ma już nic wspólnego z powyższą fabryką n 869

MŁODEGO

zdolnego kupca z branży zbożowej potrzeba do samodzielnego zakupu na prowincji do większego przedsiębiorstwa. Pensja stała i prowizja Tylko lepsze siły z kaucją w gotówce lub innej formie mogą złożyć oferty pod „M S. C. Z." do Gazety Bydg d 1199

9. Państw. Loterja Dobroczynna

(na zakładanie i utrzymanie domów sierot, starców itd.)

Ciągnienie 22 grudnia.

Główne wygrane po 30 000 zł, 10.000 zł, 2.000 zł itd. Cena całego losu **6** zł, pół **3** zł.

M. Rejewska, Dworcowa 17.

P B n. 986

KUPIĘ

skład z towarem, branża obojętna, z mieszkaniem w mieście przy ruchliwej ulicy Płacę gotówką. Zgłoszenia do Gazety pod d-1971

DOMKU

poszukuję kupna z ogrodem i do 10 mórg ziemi. pobliże Bydgoszcz. Zgł. pod 2044 do Gaz Bydgoskiej. d-2044

POSZUKUJĘ

dobrze utrzymanej maszyny do pisania Oferty do Gazety Bydgoskiej pod d-1983

MŁYN

parowy lub wodny kupię za gotówkę lub wydzierżawię Spieszne oferty do G Bydg pod M 2039" d-2039

DZIERŻAWY

WILLA

po lekarzu, miasto powiatowe 8 pokoi, weranda ogród garaż stajnia elektryka. gaz łazienka. śliczna okolica, lasy jezioro, sanatorjum gimnazjum zaraz do wydzierżawienia lub na sprzedaż Zgł do Gazety pod d-2022.

PRZEDSTAWICIELA

ustosunkowanego, odpowiedniego. z dobremi referencjami, poszukuje fabryka czekolady na województwo Poznańskie. Artykuły bezkonkurencyjne — Oferty pod: „Z W. 105" Towarzystwo Reklamy Międzynarodowej Warszawa, Marszałkowska nr. 123. d 1968

Wolontarjusza

poszukuje: Antonio Wiatrak Dom Importowy Kawy i Herbaty, Gdańsk, Hundegasse 65 n-955

WYSŁUŻONY

ordynans uczciwy i obrotny, znajdzie miejsce u inżyniera Zgłoszenia listowne: Pienkiewicz. Wejherowo, Sobieskiego 73 d-2064

600 zł

miesięcznie Poszukuję wszędzie panów każdego stanu zaraz do sprzedaży nowego masowego artykułu Zarobek zaraz Kapitału nie potrzeba Zgłosz piśmienne do: Ign Barski Katowice-Bogucice Porto załączyć d-2012

Czy pani zadowolona

z dotychczasowego sposobu prania bielizny? Czy pani zauważyła, że pranie dziś więcej kosztuje, a bielizna przez silne tarcie przy praniu bardzo się niszczy. To sprawa godna zastanowienia! Do prania bielizny polecenia godnym jest preparat mydlany „SAPON" ze znakiem koszulką, środek pod gwarancją nieszkodliwy i od 20 lat chlubnie znany, a teraz jeszcze znacznie ulepszony. Kto raz spróbuje już go nie porzuci. Wszędzie do nabycia. Przy zakupie zważać na znak ochronny „koszulka".

Chem. Fabryka „ERGASTA" C. Nagórski, Starogard Pom.

P P. n. 977

OD 15. XI.

poszukuję do majątku na Kujawach (Kongresówka) wykwalifikowanej pierwszej pokojowej. Wymagam umiejętności podawania do stołu szycia. osobistej usługi, wyręczania w gospodarstwie nie starszej jak 30 lat. Zgłoszenia z odpisem świadectw pod 2043 do Gaz Bydg. d-2043

CZELADNIKA

kołodziejskiego i ucznia przyjmuje zaraz. K. Siwinski Dr Em. Warminskiego 4-5. d-1218

POSZUKUJEMY

generalnej reprezentacji poważnej firmy na Warszawę Posiadamy obszerny lokal w centrum miasta i wypróbowanych agentów Oferty: „Głos Inteligencji" Warszawa, Marszałkowska 120 pod Gwarancja. d-1964

Dzielnego stolarza

za dobrem wynagrodzeniem poszukuje: Herbert Matthes, Garbary 20. n 974

SIŁA

biurowa z dokładną znajomością książkowości. języka polskiego i niemieckiego pisząca biegle na maszynie potrzebna Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem warunków do Gazety Bydg d-2073

POSAD POSZUK.

APTEKARSKA

siła pomocnicza żeńska z dobremi referencjami poszukuje posady. Oferty do Gazety pod d-2038.

NADMŁYNARZ

z kilkoletnią praktyką w młynach pszennych i żytnich 40 lat, żonaty, poszukuje posady zaraz lub później Łaskawe zgłoszenia do Gazety Bydg. pod d-2030.

PANNA

młoda inteligentna. z dobrej rodziny obeznana z gospodarstwem domowem, krawieczyzną i prasowaniem poszukuje posady. najchętniej do jednej osoby; miejscowość obojętna. Zgłoszenia do Gazety pod d-2009

MŁODSZY

inteligentny pomocnik kupiecki, z branży żelaza i kolonjalki, bardzo dzielny, z dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz lub później Franciszek Ligmanowski Skarszewy, Dworcowa 13. Pomorze. d-2068

PANIENKA

intelig. z ukończoną szkołą gospodarczą, znająca gospodarstwo domowe oraz szycie i roboty ręczne przyjmie posadę jako elewka do dzieci lub zarządu domem. Zgłoszenia do Gaz. Bydg. pod d-1987

BONA

do 2-3 letniego dziecka z dobrą krawiecczyzną i kuśnierstwem bardzo porządna lat 22. szuka posady na wsi Łask. zgłoszenia: Nowak Nakło Jackowskiego 334. d-1221

CUKIERNIK

dzielny fachowiec posiadający wszelkie kwalifikacje pracował w wielkich firmach w Warszawie, Kijowie i innych miastach, chce zmienić zaraz posadę. Zgł do Gazety Bydgoskiej pod d-2072

CZELADNIK

młynarski, pewny w swym zawodzie, obeznany z wszelkiemi typami motorów ropnych i gazowych, wykonuje mniejszy remont poszukuje posady. Łask. zgłoszenia do Gazety pod d-2035.

KSIĄŻKOWA

z praktyką długoletnią. pierwszorzędne referencje, poszukuje posady Zgłoszenia do Gazety Bydgoskiej pod d-2041

OGRODNIK

lat 46, żonaty, bezdzietny poszukuje posady od Nowego Roku lub później, pracował zagranicą w pierwszorzędn. zakładach, a w szkole ogrodniczej za instruktora, posiada chlubne świadectwa — Odpisy świadectw na żądanie. Jarosław Macek, ogrodnik, Kamienna Góra (Gdynia). d-1931

KUPIEC

zbożowiec, żonaty, posiadający gotówki 5000 zł. ma zamiar wstąpić do przedsiębiorstwa zbożowego lub innego ewentl. do młyna z praktyką paroletnią w młynie, jako wspólnik lub na stanowisko kierownicze Miejscowość obojętna Zgł. do G. B pod d-2062

TECHNIK

dentysta, dzielny w swym zawodzie poszukuje posady zaraz Oferty z podaniem pensji do Gazety pod d-2024

PANNA

z dobrej rodziny, z dobremi świadectwami poszukuje zarządu gospodarstwem i domem. Prowadziła samodzielnie parę lat dom i gospodarstwo, miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia do Gazety Bydg. pod d-2020.

RÓŻNE

WYPOŻYCZĘ

parę tysięcy za odstąpienie składu lub mieszkania, tylko ruchliwa ulica ewentl. wstąpię jako wspólnik. Oferty do Gazety pod d-2031

WSPÓLNIKA

chrześcijan na poszukuje celem wykończenia znajdującej się już pod dachem willi murowanej w Gdyni o 2-ch mieszkaniach po 3 pokoje z kuchnią i ubikacjami każde. Willa położona w odległości 10-ciu minut pieszo od dworca — Wspólnik wpłaca około dwunastu tysięcy zł, z tego pięć natychmiast. resztę ratami po 300 zł miesięcznie. Spiesz. of do Gazety Bydg pod „Willa na raty". d-2000

Uwaga dla przyjezdnych

Świeże obiady 1,20 zł Lokal otwarty dzień i noc Jazzband do rana. Z dniem 1-go listopada konkurs humorystów. Bar Angielski ul Gdańska 165 (obok Kina Kristall). d-1178

POSZUKUJĘ

pożyczki z rąk prywatnych w wysokości 4500—5500 zł na jeden rok. Gwarancja 125 morgowe gospodarstwo bezdługu. Procent podług umowy. Zgł pod „P 2063" do Gaz. Bydg. d-2063

Na gwiazdkę!

Portrety artystyczne wykonuje według fotografji jeszcze tylko przez krótki pobyt w Bydgoszczy Wojciechowski, Grodztwo 9. d-1186